

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előzetési díj: Egész évre 30 korona, félre 10 korona, negyedévre 5 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdonosa.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelője alatt: Főnökségek és kiadói feladata: Forster Géza az OMGE. igazgatója. Feltétele szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.</p> <p>Kérőleveleket a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
---	--	--

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének

1901. évi december hó 16-án, azaz hétfőn, délelőtt 10 órakor

Budapest székesfőváros ujjvárosában

(IV. Váci-utca 62. sz.)
tartandó évi rendes

VI. nagygyűlésére.

Tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése.
3. Földmívelésügyi miniszter képviselőjének és a szövetségi tagok kiküldöttjeinek bejelentése.
4. Új szövetségi tagok bejelentése és felvétele.
5. Jelentés a Szövetségi Iroda működéséről s a Szövetség Évkönyvének bemutatása.
6. Az 1900. év zárszámadásainak előterjesztése s a felmentvény megadása.
7. Az 1902. évi költségvetés megállapítása.
8. A Szövetség államsegélye.
9. Az 1902. évi program megállapítása.
10. A Fejérvármegyei gazdasági egyesület javaslata az önálló vármegyei ügyben. Előadó: *Rubinek Gyula*.

11. Javaslata a kivándorlási mozgalom szabályozása s e kérdésben országgyűlési kongresszusok tartása tárgyában. Előadó: *Buday Barna*.

12. A német vámtarifa. Előadó: *Rubinek Gyula*.

13. Szövetségi tagok esetleges előterjesztése az alapszabályok II. R. 23. §-a alapján.*

Gróf Desseffy Aurél s. k.,
elnök.

* 23. §. Hogy a szövetséges gazdasági egyesületek javaslata vagy a földmívelésügyi miniszter által a nagygyűlés elé terjesztett tárgyak, a szövetségi nagygyűlés elé vihetők legyenek, szükséges, hogy azok a szövetségi nagygyűlés megtartása előtt 10 nappal kimutatás s a kiküldöttök között való szótizálás czéljából az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökének, vagy végrehajtó-bizottságának beküldessenek.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
1901. évi rendes közgyűlésére,

mely december hó 15-én, azaz vasárnap d. e. 11 órakor fog Budapesten a székesfőváros új városházában IV. Váci-utca 62. sz. szám alatt megtartatni.

Tárgyszorotat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv-hitelesítők és jegyző kiküldése.
3. Szavazatszedő-bizottság kiküldése.
4. Kilépő és meghalt 15 választmányi tag helyébe 6 évre tizenöt választmányi tag választása. (Alapszabályok 35. §.)
5. Számvizsgáló-bizottságba 5 tag választása. (Alapszabályok 62. §.)

6. Igazgató-választmány jelentése az 1900—1901. évi működésről.

7. Válaszok a tagok létszámában az elmúlt egyesületi évben.

8. Számvizsgáló-bizottság és igazgató-választmány jelentése az 1900-ik év zárszámadása, vagyoni kezelése és vagyonállapotáról.

9. Az 1902-ik évi költségvetési megállapítása.

10. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége tagjainak az igazgató-választmányba 3 évre beválasztott képviselői bejelentése. (Alapszabályok II. r. 4. §.)

11. Jelentés a „Köztelek” székház építéséről és az 1900-ik évi június hó 16-ikán tartott rendkívüli közgyűlés által engedélyezett építkezési kölcsön felhasználásáról.

12. Jelentés az Istvántelek eladásáról.

13. Jelentés néhai id. Luczenbacher Pál végrendelet hiánytalanáról.

14. Emlékbeszéd néhai gróf Széchenyi Pál volt egyesületi elnök és igazgató-választmányi tag felett. Tartja Tormay Béla.

15. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” tagjainak az igazgató-választmányi úján a közgyűlés elé terjesztett s írásba foglalt beadványai.*

Budapest, 1901. évi november hó 21.

Gróf Desseffy Aurél s. k.,
az OMGE. elnöke.

* Hogy a tagok beadványai és indítványai a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 10 nappal az elnök-höz vagy annak helyetteséhez, vagy az igazgatóhoz beadvánssáknak.

A JENNER-FASTEUR INTÉZET OLTÓANYAGAIT SZÁLLÍTJA:

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V. Alkotmány-utca 31.

Az anyagok a legjobb tudományos módszer szerint készülnek PÉNTIK PROFESSOR felügyelete alatt.

VÉDŐOLTÁSOK

LÉPFENE ELLEN.

Az anyag hónapokig eltartható.

BIZTOS VÉDELMEZ NYUJT.

Lovak, birhák, és szarvasmarháknek.

Egy birka oltása 12 fillér.

Egy ló vagy szarvasmarha oltása 24 fillér.

SERTÉSEK OLTÁSA

ORBÁNCZ ELLEN

RAPID-SÉRUM:

az orbános fertőzésnek kitelt sertéseket 1-2 óra alatt biztosan megmenti a vesztőtől.

Egy sertés szérumos tartós ojtása 18 fillér.

A rendes Pasteur-féle ojtanyag sertésenként 12 fillér.

Meghívó.

A közgazdasági szakosztály folyó évi december hó 4-én, azaz szerdán áduttán 4 órakor a Köztelek üléstermében ülést tart.

Tárgyai:

1. Somogy megyei gazdasági egyesület átirata az új német vámtarifai ügyében.
2. A hadsereg-ellátás reformja.
3. Erdélyi gazdasági egylet átirata a vasuti gyorsarúszállítás könnyítése ügyében.

Gróf Zselénski Róbert s. k.,
a szakosztály elnöke.

Figyelmeztetés az OMGE. tagjaihoz.

Több oldalról jött tudakozódásra értesítem a közgyűlésre jelentéző tagjainkat, hogy a felutazásra szóló kedvezményes vasuti jegyek megszerzése végett a szükséges intézkedéseket megtehető a jegyek kézhezvételére utal a jelentézőknek haladéktalanul szejfel fogjuk küldeni.

Igazgató.

Az első segély.

A jövő évi állami költségelőírányzatban egy 50,000 koronányi új tétel van beállítva. Rendeltetése leend ennek az összegnek az idegenben tartózkodó magyarok érdekeinek istapólasa és visszatérésüknek megkönnyítése. A külföldi államokban tartózkodó magyarok száma ezidőszent megüli az egy milliót. Érdekeiknek istapólasára jut rájuk fejenként 50 fillér. Avagy ha az előíranyzott összeg tisztán a visszatérés megkönnyítésére fordítatik, visszahajózat abból mintegy 250 teljesen vagyonatlan. Amde miközben a hajó államközletesen hazahoz kétszázötven embert, aközben kiszivároag az országból tízszer-é huszszorannyi munkás, magával vivén körülbelül két millió korona megtakarított vagy kölcsön vett pénz. Mintha csak a lyukas bordóba felül cseppenik eresztenék vissza azt a vizet, amely alul vastag sugárban ömlik el szakadatlanul.

Látvánlól, hogy az előíranyzott összegnek nagy gyakorlati jelentősége nincsen, amint hogy nem is lehet. Olyan ország, melyet szegénysege miatt hagynak el, nem lehet olyan gazdag, hogy államközletesen szállítsa vissza azokat, akik töle megköszöttek. Ugy is csak szegényeknek az emberek, míg a helyzetük nem javul. Már peug 50,000 koronával nem lehet megjavítani azokat az életrendi feltételeket, amelyeknek mostoha-sága miatt évről-évre fokozódik a kivándorlás. Az 50,000 korona legfeljebb csak prémiumnak válik néhány kivándorolt abbéli bátorságának növelésére, hogy próbáljanak még egyszer megmérkőzni azokkal a szegényes viszonyokkal, amelyek elől egyszer már elmenekültek.

A mezőgazdaságnak szüksége van munkáskezetre, hiszen a munkabérek évek hosszú sora óta lassu, de biztos emelkedést mutatnak s a nagy gazdasági munkák

megtorlódásakor sok gazda küzdvén a munkánhiánnyal, idegen közszéllől kénytelen pótolni saját helyiségének megfogalkozott munkáskontingensét. Ez tény. Am a munkászekék s a munkászekék egészséges versenye után való áhítás önző szempontja nem győzi le bennünk azt a részvételt, melylyel a nagy tömeg szérsége iránt viseltetünk. Hogy a jólét reménye nélkül tengődő nagy tömeg állománya néhány százall mesterségeinek szaporodik, az nekünk nem öröm. A visszazagottel sem tartós boldogság. A nemzetnek sem nyereség. Azt szeretnők mi, ha ugyanazon ok csabítaná vissza embereinket, amely ok miatt Amerikát felkeresték: a jobb kereset reménye. Vagy legalább a tisztességes megelhetés kiltatása. Ma kiszagda, kispáros, sőt munkás sem bírja jogosultan ezt a reményt ebben az országban. Tehát jobb neki, ha kinn marad. Ha visszacsalljuk azt, akinek semmit sem adhatunk, akkor olyanok vagyunk, mint a vén és hatetetlen szerelmes.

A gyakorlatban hatást nem várunk attól az 50,000 koronától. De elvi jelentősége van neki. A jelentőség abban áll, hogy a hivatalos magyar állam a kivándorlás betegségeinek részvételt szavazott. Ezzel az érzelmi külsőségeknek eleget tett. Sőt már a nrostrologia néhány esetében az első kötet is alkalmazza. Csupán az orvoslatási költségek megszavazása hiányzik még. Ezt persze egy állami költségvetésbe beállított tétellel elérni lehetetlen. Hogy a kivándorlás kényszerre megszűnjék ez országban, ahhoz a kormányzat és társadalmi erők évtizedes, programszerű összmműködése szükséges.

Évek során át a kivándorlás fraeológiai gyakorlatok anyaga volt. Szopánkodunk és érzékenykedtünk fölötte. Külteményekben dühöngtük ki magunkat, mint a család öt szerelmeseik. De hát ugyan akadna-e valaki a hosszu gondolkodás után, aki meg tudja mondani, mit is kellene tennünk a közjöllet emelése érdekében? Milyen varázslattal biztosíthatunk érvényesülést tért és tökegyjűt erőt a munkának? Mikor még az is tönkremenőben van, aki megelöv tőkétének megmentésén fatadozik! Hogyan emelhetjük mi itt a munka, a szorgalom, a képesség, a találekonyaság értékeit amerikai színvonalra; ahol szűz föld szomjazza meg az ekét s ahonnan a befektetéseknek, a forgalomnak, a ruinnak megközelíthetlen aránya vélsz nélkül farkas szemet! Elmondhatjuk-e mi azt valaha, hogy nálunk a munka és igyekezete, az élelemesség és szerencsevadászat ezer nemének jobb tere van, mint Amerikában? A véges emberi előrelátás határain belül még csak reményünk sincs arra, hogy az üzleti szempontok rideg megvilágításában Magyarország jobb talaja legyen a munkának és vállalkozásnak, mint Amerika. De hát nem is ez a mi igyekezettünk.

Javítani a helyzetet csak addig a határig vállalkozhatunk, hogy a tisztés

megelhetés elemi feltételei mindazok számára adva legyenek, akik a nemzeti tevékenységéből részüket kivessik, hogy a produktív munkálkodás jogán a boldogság jogát is élvezni lehessen. Még ez is nagy probléma nálunk, melynek gyökere a nemzeti élet minden rétegebe elágazik s — mindenütt bezeg. Annál inkább érdemes foglalkozni ezzel a problémával.

A költségvetés új tételéből is látjuk, hogy nagyon egybe vagy a kormány célzatlával, ha az OMGE. a kivándorlás kérdését egész jelentőségében és összes vonatkozásaiban szőnyegre hozza, amint ezt fényleg tenni fogja országosan szervezett mozgalmak keretében. Idő és tapasztalatok egyaránt megelrettek már kellégesen ahöz, hogy velük megellett figyelemmel elszámoljon az egész magyar közvélemény. Jövő év tavaszán négy országrészi kongresszus karolja fel a kivándorlás ügyét s fog foglalkozni annak egész társadalmi és közgazdasági hátterével. Itt kell elkészülni a receptnek azon beteg számára, aki most a kormány incitizáljából megkapta az — első kötetet. S itt kell gondoskodni arról, hogy ez az első segély ne maradjon utolsó kenet.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

— Rovartvezető: Oserháti Sándor. —

A „Putyi kukoriceza“.

I.

Az utóbbi években egyik nagy alföldi magyar városban járván fellett, hogy ott igen sokan, rendes időjárás mellett már augusztus hó végén tőkét a kukoriceza, tudakozdunk, hogy miféle kukoriceza természetnek az illetők, válaszlat az alábbiakat kaptam:

Azon a vidéken, ezeltől mintegy 25—30 évvel, egyik közelben levő uradalom természet, megelhehetősen elfajzott csinkvántós kukoriceza. A kukoriceza részes munkások miveltek, akik azonban, szokva lévén az állitak adig természetűt nagrszövű közönséges magyar kukoricezhoz, ezaz minthogy sokkal több csöveket termelt, sehogysen tudtak kibékülni, azt tartván, hogy nem terem annyit, mint a nagy csövű igen ezert részűt kapott kukoricezajukat nem is igen használták továbbtermesztésre. Idővel azonban egyenes mégis megpróbáltatás természetű, amidőn látták azt, hogy ezen a vidéken már nem érett kukoriceza utal a buzavetéseik jöbök, mivel korábban vethettek s a föld felszántása több idejű lévén, így a kedvező időt jobban kihasználhatták, mint a sokszor csak október kiegészítés alá kerülő kései kukoriceza utal.

A városban és környékén sok ludtómó (hízaló) van, kik szeretnek e czelra új, még tökéletesen még nem érett kukoriceza használni s minthogy a tőrest július végén, augusztus elején már megkezdik, ebben az időben az új minőségű kukoricezért a napiránklál jóval magasabb összeget is fizetnek. Ezen körülmény a kis 10—15 holdas gazdákkal különösen megelvetelte ezen körüli kukoriceza, amnl is inkább, mivel így fölösleges termésüket a helyipecizekon apránként igen jó értékesíthették.

Egyike azonban élelmes kigazdálkának, az akkoriban még csak szeptember második felére megérő kukoriceza, az ő ezéjainak még inkább megelvetelte öhajtván tenni, az ő jó természetesezével a következő eljárást okoskodta ki.

Amint a kukorica annyira fejlődött, hogy a „selymért kezdé kihányni”, tehát a csövek végén kibújnak a bibeszálak, végigjárta az 2-3—3 holdnyi kukorica-velést a egy-egy redőkötő rendszeres munkájával megvárta a csövek csökését, különösen pedig az olyanokat, hol ugyanazon száron több eső is fejlődött, majd mikor azokat a törés ideje, előre lezeste az így megjegyzette csöveket és ezek közül kiválogatta azokat, melyek nagyobb fejlettség mellett jól voltak növekedve, csutkajuk vékony, rajta a szemek mélyek (hosszak) s szép proesus-szíra színűek voltak. Az így kiválogatott csövek vetette el a következő évben; a kiválasztott tovább folytatván évek hosszú során át, olyan kukoricafeleséget állított elő, ezen senki által nem vezetett egyszerű parasztdzsa, hogy ezen kukorica ma már augusztus végén rendszeresen beérk s amellett bő termő.

Ezen kukorica-termesztésnek gyanúve után neveztek el a *Putyi kukoricát* — nek s ma már ott igen sokan termesztik; kar azonban, hogy nem fordítanak reá elég gondot — mint azt míg él, az eredeti termesztő tette — összekeverték más kukoricákkal, úgy hogy most már csak elvétve lehet tisztá minőségben kapni.

Ezt hallottam röviden a *Putyi kukorica*° keltezéséről, amelynek eredete ugyan az idegenbe vezethető vissza, de amelyet a nép egyszerű gyermeke az ő természetese észével, az ő gondolkodásával czéljainak megfelelő ágyúrt s nemzeti köntösbe bújtatott.

Tudom, hogy ma már van ilyen koránérő, szakértelemmel, az idegenből magyarrá alakított nem egy kukoricafeleség, de azt hiszem, hogy a *Putyi kukorica* úgy keltezésénél, mint tulajdonjelszámán fogja megérdemli, hogy vele foglalkozunk.

A *Putyi kukorica* szára nem nő nagyra, átlag 100—170 cm. magas, vékony, de jó letele s nagyon ritkán lezeste meddőt találai; átlag 2, de néha 3—4 csövet is hoz, sőt találtak az időt olyan is, amelyet 5 kifejlett s 2 visszamaradt csövvel.

En ebből a kukoricából szeretem egy kevés vetőmagot; az elért természetemnél, előbb azonban a kukoricának általam rendszeren végzett megmunkálási módját kívánom az alábbiakban ismertetni, ennek keretében elmondván egyszersmind azt is, hogy ezen próba rá vetett *Putyi kukorica*, mely földbe lett vetve s hogyan megmunkálva.

A föld, melybe a kukoricát vetettem, könnyebb homokos anyagtalaj, az előtérnyem istállótrágyával trágyázott zaboskibútyu után vetelt bura volt. A bura letakarítása után még július hónap lebutkátán a tarló, másodszer megsejntátott november elején 25—26 cm. mélyen, harmadszor tavasszal, amint a föld fehére kiment, harmaszedik szántatam fel s egyszersmind meg is fogsaltam, mely munka végzése után még mindig voltak kisebb kék fagyok, úgy hogy a föld ez évben különösen szép porhanyóvá vált s midőn április 17-én meg tövisboronáztam, a miyon volt mint a deszka. Az így előkészített földbe vettem a kukoricát és pedig fészkébe, kápvál olyformán, hogy a földet egyszerű sorokkal hosszalán s keresztbe megromulatáztam, a keresztési pontokra jötek a fészek, egymástól minden irányban 75 cm. távolgásra s minden fészkébe 4—5 szem mag.

Amint a kukorica teljesen kiért, azonnal megkapalom (ezidén május 2) lókápvál, de a lókápa után kézikápvál s jónnek, akik a földet kapdák meg; kigöngyölve a fészkébe a fészkékből az esetleges gyomokat és a felesleges kukoricaszálakat, olyképen, hogy minden fészkében csupán két szálát hagynak és pedig azokat, melyek egymástól legtovább állanak.

Mindégy két hét múlva kapdálak másodszor (június 17) ismét lókápvál és pedig az előző kapdáláshoz képest keresztben, ami különben a későbbi kapdáláshoz is mindig így történik, de ez alkalommal kézikápvál nem használék.

A harmadik kapdálás mindégy 3 hét múlva, (június 4) követi a másodikat s a lókápa után most ismét alkalmozok kézikápválakat is, a fészek felporhanyósára, a gyomoktól kitisztítására s ez alkalommal, az ezen időben már fejlődött kezdő fáttyuhajtásokat is kitépetem.

Negyzedr ismét, mintégy három hét múlva (július 24) kapdálék, de csak lókápvál. Ezen időben a *Putyi kukorica* már kezdi a csöveket hozni, úgy hogy többször lókápvál kártevés nélkül már nem is lehet kapálni, így tehát a további munka törésg, csupán egyszerű fáttyuzásra szorítkozik.

Ami különben a kapdálást illeti, nem közöm magam ahhoz, hogy hányszor és mily időközönként kapdálék, negyzér legalább kapdálék, de esetleg 5—6-szor is, ha ugyanis sebes esők után a föld kérges, cseresep lesz vagy sok a gyom, arra törekvén, hogy a föld a lehető-ségig száraz s porhanyó legyen.

Töltögetni a kukoricát nem szoktam, mert több éven végzett kísérletim alapján meggyőződésem róla, hogy száraz időjárásal a töltögetett kukorica mindig többit szenved, mint a simán munkált; feltéve mindenesetre azt, hogy a termőtalaj elég mély s meg is van mélyen munkálva.

Az így módon való kukoricázásvelés első tételeként a magyar költészetnek letek; akiten előző napszám mellett azonban karontsem az, de nem az jérval magasabb napszámok mellett sem; mert tekintete véve azt, hogy sok vidéken az országban a kukoricát felebe, harmadán vagy negyedén, szóval részbe munkálót népet a kukorica jó megmunkálására rendszerint nem lehet, az ezen körülmény miatt szántó természet azonban, az előzőleg természetéből, a megmunkálásra fordított többidőt többet meghozza.

It e vidéken a tulajdonjára legjobb eset az, ha negyedén munkáltja kukuricáját, a midőn is 6 szántja fel és veti be a földet — tehát eddig legalább kaphat az a kukorica jó munkát — a szemtermés 1/4-része s az őzsesz száraz tulajdonjára, a negyedes megfogyása törle a kukoricát, a száraz levágja, kővébe köti s a tulajdonjára a reá eső termést maga szállítja be, viszont a negyedes is 6 magra tartozik a saját részét elszállítani. Elvetéstől a törésgig a negyedes egyszerű kapál s másodszorra fel is tölti a kukuricát, legjobb esetben később még valamit fáttyaz. Így munka után az elért természetemnél rendszeren nem több két, holdanként 15—20 mázsa csöves kukuricánál.

Jövedelméből a háziközéles nemcsak a nagyobb természetés folytán, de azért is különösen, mert az így majorságos erővel munkált kukorica után tiszta gyommentes földet kapunk, míg a részbe munkált kukorica földje a be-takarítás után különösen régi földök van egy erősebb nár után úgy néz ki, hogy az ember inkább élje azo parlagon heverő területnek tartja, mintsem elhagyja, hogy abban azon éven kapásnévnyt természetek. Miután pedig a kukuricaföldébe, különösen az Alföldön, leg-nagyonbrest buzát vetnek, ez a körülmény nagyon hozzájárul, hogy épen ezeken a jó földöken oly alacsony a buzatermés átlaga.

Lubinsky Ernő.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovarszevő: Mezey Gyula.

A virágok mesterséges kereszte-zéséről.

Sok lelkes virágtenyésztőt fog el a virág, hogy kedvelt virágai között olyanokat, olyan színeket bírasson, a minő másnak még nincsen. Még is próbálja elérni ezt a virág, majd különféle trágyázással, majd lágykeveréssel, majd másféle mesterséges fogásokkal, a ter-fertóság többek között a virágok keresztezése.

Kiválasztunk egy szép virágot s ha az himnős virág — azaz ha anya is, porzó is van benne — a hímekek mielőtt megérnének, belőle kivágjuk s má magunk hűtjük be az anyát egy másik kiválasztott virág himpórával. Kellő idő-lás után az így mesterségesen megtermé-nyített virág magot hoz s ha az ilyen magva-kalet ültetjük; talán olyan virágunk is nőnek belőlük, a minő virágunk nekünk sem volt eddig s lehet, hogy másnak sincs.

Ennyiből áll, röviden elmondva, a mes-teresség keresztezése, amely után mi új alakot, új színdarabot virág himpórával teremtetünk.

Csakhogy, ha sikeres keresztezések akarnak végezni, akkor nemcsak ügyesen kell a keresztezés munkáját elvégezni, hanem tudniuk kell még egyebet is a keresztezések természetéről.

Igen hasznos enémű tudnivalót mond el kedves kis czikkében egy belga szakember, *Jules Burvenich*.)

Ime, — mondja *Burvenich* — a kertészek rendszeren a következőképpen szoktak eljárni: Kiválasztanak valamely fajnak *féhérszínű* virágából egyet s egy másikat, amelynek színe élénk piros. Czéljuk az, hogy e két virág mesterséges keresztezésével készítsün változatosabb, vagy olyonokhoz jussanak, amelyek színe a szilők virágaiéhoz közt áll, pl. halványpiros vagy rózsaszínű.

Nagy gondtal is is végzik a keresztezés egész munkáját. A virág között is magot, a mag szépen megérett, leszedték s vígzárvá el-tették. Elő a vetés ideje, majd ha a növény-kék kikelték, a gondos áttelést. A növény-kek szépen fejlődnek s a lelkes apa, — mert apának nevezhetjük az ilyenféle foglalkozó keresztező — alig várja már a virágzás idejét, hogy láthassa: meg lett-e fardozásánál a kívánt eredménye?

Elerkezik végre ez a várva-várt időszak is: a növények virágzásban vannak!

S ekkor csakugyan meg is esik, hogy már most, ebben az első évadokban akad a keresztező virág példányok, melyek vágyának, czéljának több-kévsőbb megfelennek. De ime, tulajdonjára a növényeknek nem olyan, a minőt a keresztező őhajótól s gyakran megcsik bizony az is, hogy a gondosan fel-nevelt növények között nincsen egyetlenegy olyan sem, amelyik új színen pompázna: egyrésze a növényeknek féhéren, a másik része pedig pirosan virágzik.

Nos, ha így van a legelső kertész abban a hiszemben, hogy fardozása, a mesterséges keresztezés, nem sikerült, elkedvetlenedve abbanhagyja kísérletezését.

Pedig nincs igazuk és nem celekszik helyesen — folytatja cikkszeikkéjét *Burvenich*.

Az eredménytelenleg-csök létszék, de valóban mégsem az. Merz szelesek ös őzsesz ezeken a szíves-nem-eljárások és fődr virágoknak a magját s zápot vessük el. Nos, ha a növények fejlődés és virágzás idején elültetjük csak, hogy ezek között — amit a féhé-és pirosvirágú szilők magjai után nem vártnak volna — vannak bizony pirosan szegélyezett vagy piroscsú fchérvirágok, vannak talán piros-tarvak, melyek esetleg különböző színárnyalatokat. Szóval, mi azonban a második évadban már találhatunk olyanokat, amelyek a napszár-ka (a keresztező virágok és a másik virág) saját-sági össekveredtek, egyesültek. Ezzel hát elértük virágunkat, czélunkat.

Igaz ugyan, hogy sokszor hiába fardozunk a keresztezéssel, a második évadk sem hozza meg azt, amit előlre őhajottunk. Amnyi azonban bizonyos — és ezt ne feledjük — hogy a mesterséges keresztezésnél rendszeren csak a második évadk s az utolsó alapján fardozásunk sikerét megítélhetjük.

M. Gyan.

*) Lásd a „Revue Horticole” t. 6. 18. sz. számában az: „Sur les résultats du croisement artificiel” című cikket.

Gyomirtás a gabonaföldön.

M. C. Dussere a *lanoumei* gazdasági kísérleti állomáson (Svájcban) négy éven át, 1897-től 1900-ig, folytatott olyan kísérleteket, hogy a vadrepce és egyéb gyom mint vala kiirtható különféle sóoldatok segítségével a gabonaföldökről.)

Kísérleteinek eredményei röviden a következőkben foglalhatók össze:

Valamennyi sós között a gyomok ellen a leghatásosabb a gabonának a legkevesebbet árt a 4—5%-os *rézgálicoldat*. Ebből egy hektár 4—10 hektoliter szükséges. Ebből egy hektár 4—10 hektoliter szükséges.

Kísérleteink utolsó két évében Dussere chilisátléromlattal, továbbá chilisátlérom- és rézgálicoldattal keverékével is kísérletezett. A keveréket akként készítette, hogy 1 hektoliter vízben 2—3 kg. rézgálicot és 10—20 kg. chilisátléromot oldott fel. Ebből a keverékből egy hektár 8—10 hl. kellett. Ha a vadrepce-növények zsempők, ugy a gyengebb keverék is jó hatással jár (1 hektoliter vízre 2 kg. rézgálic és 10 kg. chilisátlérom).

A gabonaföldeket szép derült időben kell permetezni, mégpedig olyankor, amidőn alandoz derült idő jár, s így számíthatunk arra, hogy a permetezés elvégzése után még egy-két napon át nem fog esni.

A *chilisátlérom-rézgálicoldat*ot akkor tartsunk alkalmazni, ha a gabona még fejteljes nem sűrű; ha már a vetés sűrűn áll, sokkal jobb szolgálatot tesz a tiszta rézgálicoldat, mely, mint fentebb említettük, 4—5%-os összetételben használandó.

A tiszta *chilisátlérom* 20%-os oldatban a zsempé vadrepce nagyon hamar lőnkereszti a s mellett, mint a gabona trágyázásra is szép hatást fejt ki.

Ami kísérletek, amelyeket Dussere 15%-os *vasgálicoldattal* tett, nem szolgáltatnak megfelelő eredményt; a gyomok nem irtódnak elegendő a viszont a gabona jobban szenvedett, mint egyéb oldatok használatánál. M. Gy.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

A kiszagda gazdaságának biztos alapra fektetése.

M. D. ur Kertől, mely egy gazdálkó álló társaságban felmerült alábbi kérdésről fordult a *Közélet* szerkesztőségéhez: „Tekintettel az alacsony gabonárak, melyek rövid idő alatt a legnagyobb valószínűséggel változnak meg igen áll, be miként alakítsa át a kiszagda (egyszerű földművelés) gazdaságát, hogy a folytonosan fokozódó állás és közösi terhelket ne csak elviselni tudja, de gazdasági biztos alapokra fektetve megakassza utódaira és örökösére?”

A véleményem nagyon előtér volt. Ezen eszmécsereből folyólag, hátr vagyunk a tekintetes Szerkesztőség fordulni kére, legyen szives becses véleményét előtérrel közölni.

A kérdésben forgó fontos feladattal már nagyon sokan foglalkoztak s az ezirányban javasolt és fogantatosított intézkedések oly mérvű, hogy azok kellő méltatása ezen czikk keretében be nem illeszhető, minél fogva csak a legnépszerűbb pontok kiemelésére szorítkozunk.

Kis gazdaságok berendezésénél is ugyanazon vezérleket követendőket ugyan, amelyek a nagybirtok kezelésénél érvényesek s főképpen abban állanak, hogy a fosuly oly termelési ágak felkarolására helyezendő, amelyekből az adott viszonyok közt, a legkedvezőbb jövődelmi eredményt remélhetők, mindazáltal azért a különbséggel, hogy a kiszagda a sok és gondos mun-

kát igénylő termelési ágakat előtérbe kell hogy helyezze, mivel ezek segítségével munkáját jobban értékesítheti, és jövedelmét nemcsak gyarapíthatja, hanem biztosab alapra is fektetheti.

Ezt az elvet elfogadva, kis gazdaságok berendezésénél a gabonatermesztés lehetőleg leszállítandó lenne s e helyett ahol lehetséges a szőlő-, gyümölcs- s zöldegytermelés, továbbá a czukorrépa termelése lenne fektetendő, ahol ez nem lehetséges a lakanytermesztés lenne fejlesztendő, az állattartási ágak közül pedig különösen a baromfiévesztés, továbbá a tejgazdaság, nevezetesen a szövetkezeti vajtermelés veendő figyelembe, a melyvel karöltve a sertésévesztés is folytatható. Az igazságszerűsége létele czéljából nagyon fontos, hogy az igazságnak lehetőleg erősebb tenekelői végeztessek, ami a tejjelgazdasággal kapcsol minden nehézségek nélkül keresztelhető. Ezen az uton továbbá a gazdaság trágyaszükségele is biztosítható.

A munka- és kereszthiztosítás szempontjából pedig nagyon ajánlatos a házilap felkarolása, melynek számos ágai közül csak a kosár-, szalma-, és gyékényfonásra, a fagaragási iparágakra és a himzési iparra utalunk, amelyek épügy, mint akár a szőlő-, gyümölcs- és zöldegytermelés, akár a tejgazdaság és baromfiévesztés számos község, sőt egész vidékek vagyonszeresésének főtenyezői.

A boldogulra tehát ugyszóval ma már mindentűt megvan az alkalom s hogy ez az irány eddig jobban nem terjedt, ennek oka különösen két körülményben keresendő, egyrészt az értelmi és szakképzettség, másrészt a szükségesség tökély hiányában.

Az első tekintetben Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterünk kiváló érdeme, hogy különböző szakiskolák, gazdasági tanfolyamok által a gazdaságok által a gazdasági képzettségének emelésére iparkodni hatni, aminek máris fényes eredményei konstatahatók, mint ez a Közleték majdnem minden számban orslatható, a másik tekintetben pedig a földművelési szervezésen kívül különösen a hitel-, fogyasztási és értékesítési szövetkezetek alakítása van hivatta a kiszagda anyagi érdekeit előmozdítani s é fokozatosan a nyomor posványából a jólé magaslátára emelni, amint ez tényleg sok helyütt meg is történt.

Ezen fejletésekből kitézhet tehát, hogy a kiszagda osztály nyomasszó helyzetének gyökeres javításához a kormány és a társadalom hatható közreműködése szükséges ugyan, hogy azonban magára a kiszagda osztályra is az a nagy feladat vár, hogy gazdaságilag teljesen átalakuljon körünk kövételnyével felismerve, azokhoz alkalmazkodni tudjon, mert a kibőví segítség csak módott, eszközt nyújt a boldogulóra, de magának a gazdának a feladata, hogy ezt az eszközt saját javára forgassa. Hensch Árpád.

Vetésforgó módosítása és zöldegytraa alszántása.

S. G. gróf egy vetésforgó esetleges módosítása és csillagfű-tróldtrágya alszántása iránt az alábbi kérdéssel fordult szerkesztőségünkhez:

„Gazdaságom 280 magyar hold, elég jó éberrel, rozsojt jól termő tiszta homok (vörös löhert, borbérrét és halczalmát nem termi meg). All 120 hold agyagos homokból (melyen csak kötes buzatermesztés vártok). A vetésforgó a homokos földön háromnyomós és pedig: 1. parlag — amennyire lehet trágyázva és zabbokkényvel évetre. 2. Rozs. 3. Kapás és zab. 4. Zabbirtalom nyulszapuka, kapsás helyén lupinus. 5. Rozs. 6. Feles kukorica. A 120 hold agyagos homok forgója a következők: 1. sz répa, kukorica, csalamádé, 2. árpa löhércel, 3. löher, 4. buza, ennek tarlójába azon esztendőben köles, muhar, hajdina, 5. H. búkkönyös zab, ennek tarlójába azon esztendőben szintén köles, muhar, hajdina, 6. árpa, 7. rozs. A sok köles és muhar termeszésére szükségem van, mert birtokomom alig van réz (10 magyar hold), az is gyenge, éssoo. Tartok 10 db lovat, 6 db csikót, 20 ökröt, 7 tehent, körülbelül 40

növendék állatot. A köles és muhar értéket természetesen szükségem van, főleg a zsalastakarmányok szaporítása miatt, másrészt pedig a tulajdonom ellátalmásodó per irtására, melytől sok évi tapasztalatom után csak egy lehet pusztított, ha nyáron át a földök köles, muhar, hajdina és mustárral lesznek bevetve.

Egyuttal arra nézve is kérek felvilágosítást, melyk *szedtrija* jobban a földet a köles, muhar vagy hajdina-e?

A nagy lapossággal febré csillagfű (lupinus alba) alszántására nézve is kérek felvilágosítást; mert ha ezt julius közepén teszem 20-ika körül, virágzás közben szántom al, akkor elesen azon előnytől, hogy a levő nitrogénből földem minél inkább gazdagítssam, mert még csak akkor lépődnek rajta a nitrogén-szó bakteriumok, ha pedig virágzás után szántom, az al már szeptember végére csak — így csak egy szántásba vehetem a rozso — melyk eljárás jobb? Megjegyzem, ezen homok földök nagyon rézszorult a nitrogénre, mert nem is vagyok képes az egész parlagot minden 6 esztendőben istállótrágyával ellátni.”

A kérdésben közölt vetésforgó a növények sorrendjét illetőleg megfelelne ugyan, csakhogy a gazdaság trágyarejével különösen a homoki forgó nem áll arányban, minek oka abban rejlik, hogy a 400 m. hold szántóval bíró gazdaságban mindössze 60 drb szántóval bírók megfelelő állományt ártanak, misztiről egy számú állatra keressen 6 fő hold szántóföldt csak, holtott a szükséges trágya biztosítása czéljából egy-egy számú állatra legfeljebb 4 m. hold szántómód.

Hogya tehát az állatállomány nem szaporítható, a trágya hiánya a tervezett zöldegytrágyával nem lesz pótolható s a bajon valószínűleg csak úgy lehetne segíteni, ha a zöldegytrágya műtrágyázással hozhatók kapcsolatba; olyformán, hogy a csillagfű m. holdanként 100 kg. szuperfoszfátot és 50 kg. kálsóval megtrágyázzanak; a szuperfoszfát esetleg 200 kg. Thomassalakizottal lenne pótolható.

Ebben az esetben a homoki forgó következőkben lenne módosítandó:

1. Zabosbükköny istállótrágyával és csillagfűtrágyával.
2. Rozs.
3. Kapsás és zab nyulszapukával és műtrágyával.
4. Csillagfűtrágyával és nyulszapuka.
5. Rozs.
6. Tengeri.

A második forgónál felmerül a kérdés, hogy a buza tarlójába vetett köles, muhar és hajdina szolgálat-e megfelelő termést? Ha ez kétséges, czelszerűbb lenne a buza tarlóját megtrágyázni és ösi búkkönyös rozssal elvetni, amely után a következő évben zabosbükköny, köles, muhar és hajdina következhetnék. Így jobban megoszlanék a nyári száraz időjárásból eredő károk.

A talaj kiszáradása tekintetében a köles és muhar egyarányul, míg a póhánky ugy a talaj nedvességét, mint annak tápanyagtartalmát kevésbé veszti igénybe.

A zöldegytrágyát vetett csillagfűtrágya, abban az esetben, ha utána öszi rozso vetendő, minnyeg hat héttel a rozso vetése előtt alszántandó, ami azonban rendszerint vétségessé munka s azért a csillagfűt előzetes lehengerezéssel ajánljuk; azonban az alszántott csillagfűtrágya meghegerezendő, meggyorsabbul elkorhadjon. A vetésztási a rozso azt is esetben valamennyi mélyebben s lehetőleg a vetés előtt 6—8 nappal adandó, hogy a föld a vetéssel kellően megülepedhessen. Különbben ezen miveltelnek is nagyon sok függ az időjárásról, minél fogva tényleges szabályokat megállapítani nem lehet.

Hensch Árpád.

*) Lásd a „Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten“ 4. 2. 64 3. számat.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

615. kérdés. Kérünk szives felvilágosítást, mely táptörteke van a kölesnek megdarálva és cseleszerű-e létező tengeri helyett, tekintve ezen terménynek mostanra árt. hiányosulni eietni, a közöls éreklést most lemerelen az új tengeri ára it ma helyben 9 korona.

Cseri-berpadasz.

616. kérdés. Számaltaszon olvashatjuk a takarmányok összehállítása készítésénél a következő: jó minőségű zabosbüköközésn szaranyagtartalmu 83/3, repcepopaccsa 88/7, máltasártnak 90/0 sít. Dietrich-féle táblázatot használva s utána számítva e számokat soha sem kaptam. Tisztelettel kérem a „Köztelek” szerkesztőségét, mely eljárásul jut-hatunk általam említett számokhoz. Meltőztasok „Feleletek” rovatában erre nézve felvilágosítást adni.

M. J.

618. kérdés. Kérnek szives felvilágosítást, hogy volna legelőzetlenb a répszeletelésére, fejős tehének, járnok ökrök és növendők 2 és 1 éves bányáimmal, ugyazint a répszeletelés körébe nézve is kérék utbizágitást, hogy bánják el vele, hova tegyem, hogy meg ne fagyjon? mult évben sikertelen volt az állatok hely rosszul néstek ki töli, bizonyosan nem jól kezeltem.

B.

618. kérdés. Több száz holdat kivéve kaszálók, melyek csak sávanyu széná termem, mitűn alomszalmák elegendő mennyiségben van, nem volna-e mostan jobban értékesíthető, mint ahogy van másként, mivel talaja tözeg és részben tözeges. Ha netán a tözegnek el-eladásra készítenének bizonyolna, hol, melyik hazai vagy külföldi üzégnek lehetne tözegűnk értékesíteni?

E. A.

619. kérdés. Kérném a Feleletek rovatában tudatni velem, mifele tetegség lehet az a baromfinál, hogy a szeme megdagad, később teljesen becsipadók és az után elhull és milyén orvoslás volna cseleszerű.

C. J.

620. kérdés. Kérem a T. Szerkesztőségét, meltőztasok velem tudatni, hogy az alanti etetési módszer 3/4 hónap óta hízó tarka ökrök-nél helyese-e? A hízó bűkűk állagára darabon-kint 850 kgr., naponka kónsér etetésre: 24 óráig páczeval, adagolás a következő: 4 kg. tengeri-dára, 1 kg. buzakorpa, 3/4 kg. repcepopaccsa, 12 1/2 kg. répa, 7 1/2 kg. burgonya, 8 kg. zabosbüköny 3 kg. páczeval, 3 kg. cseleszákva páczeval, 2 kg. buzapolya, 30 gramm só a pácza öntözve. A további etetési módok, minden harmaz napon tal, 1 kg. tengeridára és 1/4 kg. pogkakóstábbelű tözék, a hízó ökrök február hó 1-re leszek készek.

D. J.

621. kérdés. Gazdaságunkban van egy, egyprő kőre építet malom, mint darálás haszná-lalom, egy cselesre használni szokott 8-as lokomobillal; természetesen csak időközökben, vagyis akkor, midőn hígobis fölöt sórének és seriténik számára tengezi sít. darára szükségünk van. A debreczeni hí. ir. iparfelügyelőségűl a napokban „Értvézváladat” és „Baleset bejelentés” könyvecskét kaptunk az on értesítést, hogy gazdasági daradalmunk mint „gyár” van felvéve. Amennyiben nem tudjuk, hogy ezen eljárás helyese-e az iparfelügyelőség részéről, valamint az sem, hogy ebből kifolyólag háránál-e valami nehezéni a gazdaságra — esetleg nagyobb megfizetés. Kérjük, hogy ezen ügyben benémnek felvilágosítást s az esetleges jogorvoslásra figyelmeztetni sziveskedjenek.

Fuzsai-tenyőfi gazdaság.

622. kérdés. Becses lapjaink f. hó 13-ik számában az 571. sz. kérdésre adott felelet kapcsán vagyator kérdezeni: Ha a bérő az épületeket leltár szerinti veszi át, köteles azokat a bérő tartalmu aláveteni és a használati hatóság érdekelben sziveskedjen igazságotok sítjából eszközölni: mi történik akkor, ha egy épületező a bérlet ideje alatt oly rosszul lelt,

hogy azt igazítani nem lehet, de teljesen új generandáz és szindelyezés szükséges. Kötelese-e a bérő vagy kényszerítető-e a birtokos ezen állapotok felmérésére?

623. kérdés. F. év okt. 1-én átvettergyű bérletet, mely a tulajdonos által irt szerződésben 367 hold és 441 □-önek lelt beírva 1200 □-övelé számítva, a kataszteri birtokiv takamaga szerint, amely birtokivnak a száma szintén a szerződésbe beírattok, csak 352 hold és 31 □-öi van szintén 1200 □-övelé számítva, tisztelettel kérem, minék minősíthető a tulajdonosnak ezen eljárása akkor, amidőn a kataszteri birtokivnak a maslota kezében volt s mit tehetek én, mint bérő a tulajdonos ellenében.

2. A kataszteri birtokiv szerint én 12 hold kertet, 4 hold legelőt és 93 hold erdőt vettem át, a szerződés vagyis annak 5-ik pontja így szól: Tartsanak bérők a kertben, legelőn és árokatok felméréséig gondozni, azokból kivágni vagy megoskondítani tilos.

Az erdő kihasználásnál a tulajdonosnál az volt az uzó, hogy minden második évben 100 méter fát vágatott, részint cladás, részint saját használatára.

Tisztelettel kérem, van-e jogom, mitűn a szerződés azért éppen úgy íztem, mint a többi bérő, az az uzó, tovább folytatni, vagyis, mitűn a mult évben vagyis nem volt, ez évben 100 méter fát saját használatomra kivágatni, megjegyzem még, hogy az erdő nincs állami felügyelet alatt.

3. Bár a szerződésben nem volt kikötve, hogy hasznabérőnek a tulajdonos szénát átadni köteles, ezirőltem a szénát vagyis takarmány minden bérlet átadásánál a tulajdonos meltőztas áron átadja a bérőnek, nálam ez úgy történt, hogy a tulajdonos a szénát mitűn megtartotta magának s jószágait azt feleletni ilt hagyta, még pedig egy farka bírákt, lovakat és szarvasmarhát s ezzel elfoglalta azokat az épületeket, amelyekért én hasznabérő fizetek, sőt a lakásokból is 3 szobát magának tartott fel, amik amidőn a szerződésben nem volt átadva minden épület. Tisztelettel kérem van, vagyis vol-e ehhez joga a tulajdonosnak s a nem volt, milyen kártérítést követhetek.

G. J.

624. kérdés. Az 1900-ik élvben életbe lépett gazdasági törvény illetve birtokos és gazdasági közölti jogviszonyok szabályozása illetőse-e már most 1902-ik év előtt is a törvényhatóság fogantatására? vagy 1902. év kezdetén élv el kérdés a törvényhatóság érvényesítésére?

2. Jogose-e a gazdaszít felmondása ly esetben és követhető-e kártérítését?

3. Szerződés csak szóbeli megállapodás szerint van, felmondásról vagy annak idejéről semmi említés; most már kérem, oklevélen hiányában megítélés a törvény főtörvényhatóság követhető, hogyha a nőtlen gazdaszít pénzintézésen kívül élvmentés, illetve teljes elállást élvén a birtokostól, megítélés a törvény ez utóbbinak pénzbeni megváltással ennek értékét az esetben, ha gazdaszít törvényes okok miatt hagyja el azonnal a gazdaszítot? (Értve lakást, fűtést, világítást és kiskasszát.) Mennyibe élvén a gazdaszít? Is az ly esetben, ha a gazdaszítnek a jövedelem után bizonyos perzentje van kikötve, mint állapítja meg azt a törvény ly körülmények között, amit most még ez évre kimutatni nem lehet?

4. Melyik bíróság hatáskörébe tartozik ezen ügy?

Gazdaszít.

625. kérdés. Akinek 90 hold föld van — 11000 — feleségével közbírtok, túsálhat-e külön vadászterülete vagy nem. Az 1883. törvény határozatlan 50 kataszteri holdat kíván.

N. K.

626. kérdés. Nögrádmegye hegyes-völgyes vidékén hol 660 hold szántóföld van, melyből 250 hold 650 vetés, 150 hold tavasz, 60 hold bűkűvel 90 hold here, 40 hold kukorica és 100 hold fekete egyű a kukoricázástól trágyázva van, mely után őzi jún. Mindehaz van 10 pár ökrök és 6 pár ló, melyekkel kettesbe szán-

tunk egyes ekével. Elégésége-e ezen igrósra, ha a cseledeknek még más gyalog munkát is kell végezniük?

K. J.

627. kérdés. Önkésgdóp egy 37 holdas táblát kaptam, mely még 8 esztendőig a bérő tulajdonát képezend a néhai apammal kötött bérlet szerződés értelmében. Am a bérő talán megunta a házkezelést, mert az őszszel paraszto-knak adta felesbe a bérlettrágyát, anélkül, hogy erre ítélem, mitűn tulajdonosom engedelmét nyrt volna, vagy engem értesített volna. A kiállított szerződés értelmében a bérő bérletbe, tehát saját kezébe veszte a bérleteműny. Nézetem szerint akkor nincs jogositva az idegen feleseknek ablerbbe kiadni, lévén a bérlet szerződéshez kötött. A bérő eljárása azért sérelmes rám nézve, mert a tulajdonos s a munkás között éppen úgy járta az intermediäre szerepet, mint a fogyasztó s termelő között a kereskedő. Jelen esetben pedig ez nekem hányomra van. Azt kérdem, a bérőt megmátdatom-e perrel s van-e kiállítás, hogy a pert megnyerjem?

A. B.

Felelet.

Hírlásal köslesek. (Felelet a 615. sz. kérdésre.) A kölesnek a tengerhez viszonyított hízaló értékét átlagos összteltelekiből írójuk meg, mely százelektokban kifejezve a következő:

köles tengeri	80	84
emészthető fehérje	—	—
emészthető zsír	—	31 4/8
emészthető szénhidrát	—	468 60/6
tápanyag 1 : 2 : 1 arány szerint	61	78 6

Eszerint 100 kilogramm tengeri köslekből annyitér, mint 127 kilogramm köles, vagyis a köles hízaló értéke a tengeri hízaló értékének csak 77 százaléka. Ha tehát a tengeri q-ya 9 koronáért adható el, akkor kölesünknek csak akkor érdemes tengeri helyett föleletni, ha annak q-ért legfeljebb csak 693 koronát kapnánk, mely esetben egyrészt kérés, hogy a köszi közül melyiket választjuk meg, másrészt megadjuk el. A köles cseleszékely hízaló értéke főleg vastag héjától származik, melyly ugyanlőn értékeltem, míg a tengernek héja, mely persze szintén értékeltem, tömegre nézve nagyon elmarad az aprózott köles héjának tömegétől. A kölest rendszerint lovakkal legelőszőrűk etetni, mert a zabot többnyire pénzbeli árerességgel tudjuk vele pótolni, miután a köles is inkább az izomért s kevésbé a gyaratódást modítja elő. Azonban bármint állattal etessük is a kölest, öregségem miatt kell belőle készíteni a most apró s gömbölyű kölessemmek jelentékeny része ragdálalon nyelvével len, emész-tetlenül ürítetik ki, ha darálás által szét nem szétlőtik az emésztésnek engemként a darált továbbá cseleszákval is cseleszerű ly őszszekertre, így így alaposabban rágrása kényszerítjük az diatot.

Cselek.

Szaranyagtartalom a takarmányban. (Felelet a 616. sz. kérdésre.) A teljes takarmányelemzés kiterjedésedik a szaranyag, ny. fehérje, ny. zsír, n. mentes vonadék, ny. rozst és hamu mennyiségének egyenkénti elemzésére s hízó elemzés teljes pontossággal eszközöltek, akkor a szaranyagban meg kell egyezni a másik öt elemzési adattal összevétel, ly így. Bizonyos zabosbüköny elemzelettel, abban találtatok: 85-3% szaranyag, 11-9% ny. fehérje, 3-6% ny. zsír, 37-3% n. mentes vonadék, 24-0% nyersrost, 8-9% hamu, összesen 85-3%. Csak egy nemes az a chemikus, aki teljes pontossággal tudná a takarmány elemzését ly így minden teljes takarmányelemzésnél némi külömbözést találnak a szaranyagtartalom s a másik öt elemzési adattal összege között. Ezt a külömbözést azonban nem szabad a chemikusnak önkénytelen kijavítani s 6 nemis javítja ki, mert ez a hibá nem szagteltesrel való nézve, mitűn tisztán csak az emberiség fogyatékosága az, mely mitűn elköveti. Hogy azonban ez a hibá lehető-ölve cselesre apasatások, amalfogva pon-

tosabb vizsgálatoknál 3-szor elemek meg ugyan- azt az anyagot s a két legjobban megegyező elemzés állagot tekintik helyesnek, amivel már-már mindig egyenlővé válik a 3. elemzés. Azok kibűkölték ki, ilyen hibák elemzési adatok szolgáltak most az anyagot a nagy átlagok kiszámításához s ez fő oka annak, hogy a takarmányvizsgálások ugyazólván sohasem egyik meg a szárazanyag a másik öt adat összé- gével, mint ahogy azt pl. a zabosbűkönyél átlagos összetételé mutatta, mely következő: szá- ryananyag 83,3%, ny. fehérje 10%, zsír 3,3%, C₂H₄ 3,3%, N mentes anyag 36,3% nyersor 24,1%, hamu 8,6%, összesen 83,9%.

Az itt műtözött 0,6%-nyi hiba továbbá még egy körülménytől származik, nevezetesen attól, hogy nem minden takarmányelemzés teljes, mert gyakran csak egyes alkatrészek, pl. a ny. fehérje s a ny. zsír határozatának, meg, azonban a takarmány átlagos összeté- léhez kiszámításához ezen adatok is felhasznál- nátnak s így ha pl. a zabosbűkönyél a szárazanyag átlagát teszem 400 elemzési adaló- ból számították ki, a ny. fehérje átlagát, talán 500 adat szolgáltatás s így tovább. Erre ugyan azt lehetne mondani, hogy az átlagokat csak teljes elemzésekből kellene venni, csakohy ez azért nem követik meg a vizsgálatok, mert elme- gíazható, illetőleg annál jobban közelebb meg a valóságos átlagot, minél több egyes adalóból egy-egy ígát cseppet se téveszen- szent meg minket az, hogy a tabellák számai között nincs teljes összhang, mert azok így is csak oly értékek, mintha ezen összhang me- volna. Utóbbi különben nagyon könnyen elő- lehetne érni ugy, ha a vegyészeti lemondások a szárazanyagartalom külön meghatáro- zásáról s egyszerűen csak a másik öt adat összeadása által állapítanak azt meg. Csakohy ez mesterséges szám lenne, míg a mostani átlagok szárazanyagartalom valóságos elemzési adatokon alapzik.

Cselki.

Répaszelet takarmányozása. (Felelet a 617. sz. kérdésre.) A friss répaszeletet úgy egy- s ugyanolyan mennyiségben etetik mint a takar- mányrúpat, de miután a szeletben kevesebb a táplálóanyag, több szálal és abrakarmány- nyálkát kell az megoldanduk, mint a répát. A fejtesteknek s jármosóknak tehát fejenként s naponta mintegy 20 kg. répaszeletet vagy eset- leg többet is kaphatnak, de a növedéské álla- totoknál csak keveset etetünk vagy teljesen nem- lőzük azt, mert utóbbiaknak nem igen felelnek meg a kilugzott takarmányok, miután azok nem támogatják kellően a csontok növedését. Hogy a répaszelettel tartott állatjai tavaly rosszul néztek ki, azt főleg annak vagyunk hajlandók tulajdonítani, hogy a répaszeletet túlbeszelve, nem etették velük elegendő szénát és átlagot, ezért a jövőre nemcsak a répaszeletet, hanem a répaszeletnek ne tulajdonítsanak az állatok táplálkozásánál nagyobb fontosságot, mint pl. a főzőlevek az ember táplálkozásánál, mert a répaszelet épp oly kevésbé tudja az állatot kellő erőben tartani mint a főzőlek az embert, ha kenyérről és hussal, vagyis táplálóból anyagokkal nem tudjuk meg azt. Hogy állatjaink mennyit s mire szénát s abrakot tessenek a szeletben kivülr, azt persze csak akkor tudnánk megmondani, ha azok fajtája, étlónya, teljes- kétségességgel s a takarmánykészletéről kellő tájékozottsággal bírnánk. A répaszelet eltar- tásáról csak annyit, hogy azt be kell vernelni, hasonlóan, mint ahogy a káposztát savanyúvá te- szi. Legjobb ha kifalazunk általunk, ha bíró verembe tiportjuk a szeletet, a szután deszk- kkal lefödve, kövekkel tereljük, hogy a szelet főlegesen víz elhuzódjék. Szükség esetén egyelőre földverembe is lehet a szeletet be- savanyítani, csakohy itt sok föld keveredik hozzá.

Cselki.

Tözeget terület értékesítése. (Felelet a 618. kérdésre.) A tözeget természetesen a föld- ből vezérterülettel és szelben, ha az ott előforduló tözeget kiaknázhatjuk. Ma már a tözeget ilyen sokféle célra használják fel, mint alom-

anyagot, tüzelőszert, árnyékszékék fertőtleníté- sére, csomagolóanyag stb. Az első kétszáz azonban az, valjoin a rendelkezésre álló tözeget 6-8 fő embernek a gazdasági igen nagy száma nagy vízelvezetőképesseggel kell bírnia. Mielőtt tehát kiderítéstév a tözeget kihasználása bekeze- den, célszerű lenne a tözeget valamelyik vegy- kísérleti állomásnál megvizsgáltatni. Ha az jó- nak találták, ugyhiszen, hogy kelendősségek fog örvendeni, különösen az oly éveken, mint az idei, amidőn az ország egyes vidékein az alomzsalakbűköltés igen nagy száma ma- gyatulmas. Így esetben a tözeget kitűnően lehetne az alomzsalma pótlására felhasználni. Ez évben több helyről intézkedett kérdés hozzánk, hol lehetne tözeget beszerezni. Sajnos nálunk a tözeget kihasználása még igen ritka helyen tör- ténik, dacára annak, hogy a kiaknázás nem sokba kerül s az értékesítés jó. A tözeget átvele- tő vállalkozásoknak nagy száma ma nagy üzeg- gardák szövetkezetével érintkezésbe lépni.

—

A baromfihibák és gyógyítása. (Felelet a 619. sz. kérdésre.) A baromfiak betegsége az u. n. gregorinosis vagy baromfihibás vagy fer- tőző hámgágnat. Elemi szervezeti állati elő- körök okoznak, amelyek a betegkörök az egész- séges szárazok szárába vagy szorba be- nek. A baj igen komoly s ezért ajánlatos erély- esen védekezni ellene. Az első és legfontosabb teendő a még egészséges baromfiak megvédése a fertőzéstől. Evégből a még egészségeseknek látszó állatokat egyenkint meg kell vizsgálni, ninesenek-e a szájuk és toruk nyálkahártyáján apró sárgás-peték, nem-e szivárog nyálka az orrnyílásból s nem-e csipkednek a szemek. Azokat, melyeken semmiféle körösjelenség nem vehető észre, el kell különíteni a többiektől, egészen tiszta helyen megfigyelés alatt tartani s hetenkint ismételtlen átvizsgálni, hogy amennyi- ben valamelyikben közülük a baj első jele mu- tatkoziknál az azonnal el legyen különítve az egészségesektől. Ez utóbbiak tartózkodási helyüknek lehetőleg tiszták legyenek, időnkint a fás részekkel luggal lemosni, a falakat pedig bemészeli.

Hasonlóképpen gondosnak meg kell tiszto- gatni és fertőtleníteni a baromfiak régi tartó- kodási helyét, ahol a már fertőzött állatok to- vábbra is meghagyhatók, csak kivételével, melyek már súlyosan betegek. Ez utóbbiak, minthogy felegyűmlésük alig remélhető s mert nagyon veszélyesültek körös valadékkal a környezetet, legzserűbb mielőbb leletni és elgöngyitni vagy félreeső helyen mélyen elásni.

Végül még hátra van a már fertőzött, de még nem nagyon leromlott baromfiak kezelése. Ebből a célból a bőrön levő száraz dűrudno- sított ajánlatos szódás vízzel vagy olajjal fel- puhítani s azután óvatosan lemosni, a szá- jában levő hárttyakat pedig csipetűvel fejle- tni. Az így szabadba tett sebes felület 2—3%-os kresolin- vagy lysol-oldattal célszerűen napjában egy-kétszer ecsetelni. Az állat csak akkor tekinthető gyógyultnak és csak akkor bocsátható az egészségesek közé, ha egészen teljesen megszűnt a sebes felület minden kifolyás megszűnt és több napon keresztül a legkisebb fotofoska sem látható többé a szá- és torok nyálkahártyáján.

—

Marhahizálás felbírálása. (Felelet a 620. sz. kérdésre.) A darabonkint 650 kg. súlyu tarka hízó ökrök esetében, mely 4 kg. ten- geridőből, 1 kg. buszokorpából, 0,5 kg. repeze- pengésből, 12,5 kg. szén, 10 kg. kenyérgyártó, 7,5 kg. burgonyából, 8 kg. zabosbűkönyélből és 2 kg. búzapolyvából áll, foglaltatik 16,4 kg. szárazanyag, 1,46 kg. fehérje, 0,39 kg. zsír és 9,22 kg. szénhidrát, vagyis összesen 11,07 kg. em. szervesanyag, amelyből 4,16 kg. a szálas- takarmányban fordult elő. Miután az állatok már 3-nyolc hó óta hizlaltnak, szükségletük állomány 69 kg. szárazanyag, 0,5 kg. em. szervesanyagra tehető, a melyből legfeljebb 5 kg.-nak szabadna a szálas takarmányban fog- laltani. E számokat előbbiekkel összehasonlítva

azt látjuk, hogy azok elég jól megegyeznek egy- mással, s így a hizlalást megfelelően mon- dhatjuk s csak egy kifogásolnók rajta, nevezet-esen a takarmányok fokozatos javítását. Ugyanis helytelenülünk kell azt, ha a hízók hónóról- hónóra 6 és több em. szervesanyagot kap- nak, mert helyesen úgy hizlalunk, ha az álla- totokat már a hizálás első három hetében szok- tatjuk arra, hogy az em. szervesanyagok maxi- málmumot fogyaszták, s később csak koncentrá- tábbá kell takarmányukat tekennük. Azon em. szervesanyagot, tehát melyekkel még csak ezután szándékuk hízói takarmányt megjaví- tani, már régen kellett volna alkalmazni, de nem dara s gacéssa alakjában, hanem mint szénát és polyvát, s később csak ezt a szénát és polyvát kellett volna fokozatosan annyi dara s gacéssal helyettesíteni, hogy az állatok kisebb térfogatban ugyan, de csakannyi em. szerves- anyagot kaphassanak, mint amennyi a szelben van el a dolgot a „Körtelek” idei 5. számban már alaposan megvígáztottuk, annak „A marhahizalásra vonatkozó két kérésekkel adógrá” című közleményre hívjuk fel figyelmét, s csak azt említiük meg, hogy ha az ott adott taná- csunkat követte volna, hízói korábban készí- telté volna el, s valamivel több nyereséggel hizalt volna mint így.

Cselki.

Gazdasági malom megadózása. (Felelet a 621. sz. kérdésre.) Megadózású czélokra állított daráló malom, amely csakis a gazdasá- sági saját terményeit dolgozza fel, soha se minősíthető ipari vállalatnak, tehát nem eshetsk a „gy.” fogalmá alá.

Tessék csak az iparfelügyelőségem tiltá- kozni s neki a nyomtatványokat visszaküldeni. Ha ok aztán határoz elv vizsik a dolgot, ott nyitva van a védekezés, esetleg felelbezz útja. Az iparfelügyelő eljárása magában még nem képezheti adomeless alapját, de azért jó dolg lenne lenni minden ilyen esetben, mikor a megadózású mellékelték ipari vállalatnak a tájéki minősíteni. Sokszor látnak ugyan, hogy az ilyen alkalmat a pénzügyi hatóságok is megkérleik felhasználni egy kis kettős megadózásra. (Tehénszelétek, sajtdók, téglá- étegek stb.-nél).

S. F.

Természetes romlás. (Felelet a 622. sz. kérdésre.) Ha egy épülettel kellő tározás daczára anyagában idővel annyira megromlik, hogy azt igazsággal fenntartani többé nem lehet, hanem újjal kell pótolni: az így építke- zés költsége a dolog természeté szerint a tulaj- donos terhele, mert ő neki kell a saját költsé- géről gondoskodni, hogy a hasznáberényem összes alkatrészeivel s tartozékaival együtt a hasznáberő rendelkezésre álljon. A tartozási kötelezettség, vagy a leltári állapotban való átda- rálás minősíti. Sokszor látnak ugyan, hogy a kötelezettséget, hogy hasznáberő ilyen anyagokban az idő hatása folytán tökre- ment épületeket a sajátjából újra felépítse.

S. F.

Bérelti szerződés. (Felelet a 623. sz. kér- désre.) A hasznáberőbe szavalt a szerződés- ben kitért a termékdírtól s ha kiderül, hogy a hasznáberő adott birtok a szerződésben kitért boldársámlat kevesebb: arányos hasznáberő- engednek, illetőleg a multa nézve visszatér- tések van helye.

2. Megfoghatatlan könnyelműség, hogy a szerződésben az első kihasználásról nincs in- tézkedés. Ilyen esetben nézzünk ki, hogy ok- zéró forgók szerinti vágást a hasznáberő gyakorló.

3. A hasznáberőnek semmii joggy igénye sincs ahhoz, hogy a tulajdonos neki szénát adjon. Ha a tulajdonos a kizűzött időn túl jog- talanul elfoglalva tart olyan épületeket, amelye- ket a hasznáberőnek átadni tartoznék: a hasznáberőnyem visszatartott részeként át- bocsátása iránti követelést lehet a dolgot a törvény szerinti újjáépítésre.

Gazdasági jogviszony. (Felelet a 624. sz. kérdésre.) 1. A gazdaszítsi törvény 1901. május

1-én lépett életbe s azóta minden tekintetben kötelező.

A kérdés második része — amelyet fent ki is hagytunk — annyira személyes természetű, hogy ahhoz hozzá nem szólhatunk.

2. A gazdasági felmondása mindig jogos, ha törvényes idő történik.

3. Nem okleveles gazdasáztulént az a törvényes idő egy fél év s ha a szolgáltatást a gazdasáztulént korábban elküldi, $\frac{1}{2}$ évre szóló összes járandóságát neki kiadhat tartozik. A természetben élvezett ellátás ellenértéke szintén kiadandó. Ezt az egyenértékű pénzben mi nem fejezhetjük, mert az a vidékek és a viszonyok szerint változik. A százezres megállapítása egyszerű számtani művelet, amelyre névbe törvény nem intézkedik.

4. Eszelges per 1000 korona értékig a kir. járásbírószék elő, azonfölül a kir. törvényszék bírósága tartozik.

Vadászati jog közös birtokon. (Felelet a 625. sz. kérdésre.) Ha a közös birtok természetben megosztva nincsen, a közös tulajdonosok együtt egy gyakorolják jogaikat, mint egy személy. Ugyanez áll a vadászati jog tekintetében is, tehát a 90 holdas osztatlan közös birtokokkal csatlakozhatnak oly szerződés szerinti legfeljebb 50 kat. holdat tév birtokokhoz, melyekkel együtt egy tagban legalább 200 kat. holdat tesznek ki. Ezt a területet önálló vadászterületül nyilvánítják.

Igasérősültség megállapítása. (Felelet a 616. sz. kérdésre.) A felvetett kérdésre hárított válasz nem adható, egyrészt mivel a kérdésből nem tűnik ki az, hogy a gazdaság területe milyen holdakra vonatkozik, magyar vagy kataszteri holdakra, másrészt mivel az igazolás letétele sincs kitéve. Továbbá nincs megemlítve, hogy a szántóföld egy tagban fekszik-e vagy szétszórt s hogy éventeként ennek hánydrészes tárgyzátalt, holott ezek a körülmények az igazsérősültség nagyon lényeges befolyásolják.

Ha feltevésezzük, hogy a szántóföld tagosítva van és 660 magyar holdat tesz s hogy ennek megmiveltésére 10 pár ökor és egy pár ló áll rendelkezésre, miszerint egy-egy ketős fogatra 60 magyar hold szántóföld esnek, akkor kétségtelen, hogy a rendelkezésre álló igazsérősültség a szántóföld megmiveltéséhez nem elég, mivel ily viszonyok közt egy-egy ketős fogatra legfeljebb 50 magyar hold számítható s így a minimális erőszükséglet 13—14 fogatra tehető.

Henssch.
Alhaszonbérletre adás joga. (Felelet a 627. sz. kérdésre.) A haszonbérlet csak akkor nem adhatja alhaszonbérletre a haszonbérlet tárgyát, ha a szerződés út által egyben eltiltja.

Ezen jogelvet megfigyelő a haszonbérlet azerit, mert a földéket feleslekek kiadta, felelősségre vonni egymagában nem lehet. Ha a feles gazdálkodás netán a földék állagának sérelmével jár, akkor kivétel eseten fel lehetne ellene lépni.

Megbán az, hogy a haszonbérlet az alhaszonbérlet után magának esetleg fokozottabban hasznos szerez és a közvetítő szerepét játsza, nem szolgálhat jog per alapul.

Sz. F.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: de Potiere Brnás.

Ausztria. Az agrárkörök a földművelésügyi miniszterrel. Az osztrák képviselőháza szabad német agrár szövetezése erőlyen hangu határozatot hozott a fedezetlen határidőzűtel teljes előlése ügyében, mely határozat eléhes hangja mutatja, hogy az osztrák kormány kitérő magatartására fellépnie kívirva az osztrák gazdák erőlyen fenntartás legfontosabb előterek megvédése.

Értékezők óta kívánja a legnehezebb létérti küzdelmet vívó mezőgazdaság a fedezetlen

határidőzűtel betöltését. A birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok összes gazdasági területét még a földművelésügyi miniszterrel oldalkan álló gazdasági tanács is a fedezetlen határidőzűtel megszüntetésé mint egyfolyón eszközt jelentették ki arra, hogy az uszorság üzlet a gabonamielékek megszűnésé és a gazdát megmentse attól, hogy föld és gabonánélküli üzérközők által fardásának gyümölcsötöl kifosztassék. A fedezetlen határidőzűtel, mely nemcsak a termelőt, hanem a fogyasztót is károsítja, az árat gyakran a természetli költségeken álló nyomja le és ezáltal a gazdaság iránt egy oly követelés támasztatik, amelyet a tisztességes munka után elő más osztálytól követelni még eddig senki sem merészkedett. Mely aggodalom és felháborodással értesülnek most az összes gazdasági körök, hogy ezen egyedül mentő megoldás helyett a kormány a gabona-határidőzűtel ügyét együgyevet reformját szándékozik keresztülvinni. Csakis teljes érzékeltetés a gazdaság szorult helyzete iránt, másrészt vétkes dődelgetése a káros üzérközők érdekeinek, vagy hiánya a jóakaratainak gazdasági ügyekben a kormány tanácsosának, a földművelésügyi miniszterrel meggyarthatja meg ezen iránti elfogadását, mely nem lehet egyebet, mint fényk visszavonulása a valódi megoldás elől.

A szabad német agrár szövetezés a birodalmi tanácsban ennek folytán a földművelésügyi miniszter iránt bizalmatlanság jelelti ki és elvárja annak azonnali visszalépését.

A nevezett szövetezés a miniszternelök hűs szög feljlesztését intéz, melyben kéri, hogy ezen felelősségteljes állásra csak oly egyént jelöljön ki, akinek végre valahára értekező léz gazdasági kérdések iránt és az állam legfontosabb osztályát, a paraszt osztályt, meg tudja segíteni nélkül nehéz küzdelmében, gazdasági megélhetésben.

Ezen határozat a szabad német agrár szövetezés ügyét a küldöttség által csak egy német parasztbíró elnöké Peschka képviselő által Körber miniszterelnöknek átadott. A miniszterelnök azonban kijelentette, hogy ezen határozatot, mely egy kormánytag, a földművelésügyi miniszter ellen válságos sörtes, el nem fogadhatja. Azonban később nyilatkozott, előbb értekezzen a földművelésügyi miniszterrel, a küldöttséget újból fogadni.

Megszüntetése a fedezetlen határidőzűtelnek! Ez a mi követelésünk is. Reformokkal nem elégszünk meg, mert ez csak arra szolgál, hátsó szertit, hogy a börtönzerek számára egy szakszó ajtó maradjon, amely után játekaikat nem annyira feltűnően, hanem megőzadására névbe annál kártekonnyabban üzhessék.

Republikánusok. **Orléans fogalom.** A francia képviselőház október 24-én folytatta a július 5-én az ülésszak hirtelen berokszotés folytán oly váratlanul félbeszakított tárgyalást az örleisi fogalomról.

Az örleisi fogalom újaszervezésére vonatkozólag 4 javaslat merült fel:

1. A földművelésügyi miniszter javaslata, amely a francia 7. franknyí váms fizetésére kötelezi mmámszánktit, mely váms neki a liszt kivitelkor visszatartók, továbbá arra, hogy ezen joga átengedésekor adja tudtúl az engedélyes névét és címét. Végül a javaslat megiltja az örleisi fogalom révén behozott gabonának a közraktárakban való elhelyezését;

2. Castillard javaslata; épny mint a miniszter javaslata, ez is a váms előlése befizetését követeli, de ehhez hozzátette, hogy a behozott bázisra ne legyen ártóható az, hogy a felizetett váms csakis azon malomtulajdonosnak legyen visszatérhető, aki a buzát maga hozta;

3. a vámsügyi bizottság javaslata, amely nem kívánja a vámsok előlése befizetését, de követeli, hogy a malomtulajdonos behozott közleket, amely a malomnál szállítja és a készített lisztet is a malomból külföldre közleket szállítja el;

4. Thierry marselleisi képviselőnek ellenjavasla, mely teljesen előléri az örleisi fogalmat olyformán, hogy a behozott bázisok (bons d'importation) egy bizonyos formájá által helyettesíttessék.

Ezen négy javaslat alapján indult meg újból a francia képviselőház tárgyalása az örleisi fogalom kérdésében, mely tárgyalást Dupuy földművelésügyi miniszter vezette be egy nyilatkozattal, melyben a Thierry-féle javaslat határozatból előszerve, miután a francia szenátus a miniszter javaslata a bons d'importation újból való előléptetését határozatlagon már elvetette, felvatta követelőtségeit, hogy a többi három javaslat valamelyikét fogadják el a tárgyalás további aláljárati, miután ezek bármelyike kelőképp kielégíti a gazdák jogos követelményeit.

Hosszas tárgyalás után a képviselőház 361 szavazattal 138 szavazattal ellenében elfogadta Castillard javaslatának első szakaszát, mely kötelezővé teszi a vámsnak a gabona behozatala pillanatában való felizetését, megengedi a váms visszatérítését, ha a behozott gabonamennyiség megfelelő lisztet 2 hónap lefolyása előtt külföldre szállít és megiltja a behozott gabonát a váms visszatérítését.

Ezen elfogadottat 28 szavazattal 193 sz. ellenében a vámsügyi bizottság javaslatainak 2-ik szakasza, mely így szól:

2. §. A malomtulajdonos kötelese a bevitt gabonát közvetlenül raktárba szállítani és kivitelkor a gyártott lisztet közvetlenül külföldre elszállítani. A vámsátalóság joga van ellenőrizni az egész malomüzemet és a raktárakat.

Ezután 300 szavazattal 166 szavazattal ellenében elfogadott egy kiegészítő rész, mely mint 3-ik §. következőképp szól:

3. §. A liszt kivitele nem történhet másutt, csakis ugyanazon váms hivatalánál, el, melyen a gabona behozott.

Végül a képviselőház még a következő két §-t fogadta el:

4. §. A jelen törvény Algírira is alkalmazható és

5. az összes ellenező intézkedések hatályukat veszítik.

A tárgyalás alatt Rose képviselő kísérletet tett a bon d'exportation előléptetésére érdekében. Ezen javaslat azonban 351 szavazattal 144 szavazattal ellenében elvetették. Ha a képviselőház ezen határozata a szenátusban is keresztülmegy, ezzel a francia örleisi fogalom egész új s mondjuk az áralakulása artalmatlan intézményné válik.

Mindenesetre érdekes a francia kamara állásfoglalása, mint jele annak, hogy az örleisi engedyi díjazást mégólesen megütjük a malom és a ba be sem szűntetik, oly formában engedélyezik, mely a belföld áralakulását nem befolyásolhatja.

A cukoradó csökkentése. A francia pénzügyi körökben nagy meglepetést okozott azon újból váratlan tapasztalat, hogy az ez év első 9 hónapjában befizetett cukoradó a malom és hasonló időtartamhoz viszonyítva kb. 28 millió franknyí csökkentést mutat. Az állami jövedelmeknek ezen tetemes csökkentése arra készítette a kormányt, hogy a cukortermelés megadottsága tekintetében melyreható módosításokat tartalmazó törvényjavaslattal lépjen a törvényhozás elé.

A kormány ezen szándéka arra készítette a franciáozsági cukorgyárosok szándékúsa vezetését, hogy az ügyben küldöttségileg kérje a pénzügyminisztert arra, hogy az alkalommal meg tekintsen el a gyökerekből adóreformtól, miután a cukoradósálgaltatás idej hiányának legfőbb oka a mult év rossz termésben rejlik. A jelen érvényben álló cukoradó legesélyesebb módosítását annál megköveteli, hogy a malomtulajdonosok a behozott iparágunk tökérménését eredményezheti és különben is remény van arra, hogy az idei hiány jövőben nem fog többé ismételődni.

VEGYESEK.

Ma számunk tartalma:

OMEG közlése.	Oldal
Az első szél.	1883
Belföldi szemle.	1884
Gazdasági egyesületek mozgalmá.	1889
Nőfentemelés.	
A „Patrii ku kortica“.	1894
Gazdasági növénytan.	
A virágok mesterséges kereszteléséről.	1885
Fermentás a gabonafélék.	1886
Üzemtan.	
A kizsga gazdaságának biztos alapra fektetése.	1886
Vészforgó módosítása és zöldrügya általánosa.	1888
Levelezéskrény.	1887
Fegyverek.	1891
Kereskedelem, áruvás.	1893
Szerkesztői üzenetek.	1894

Halálozás. *Farkas* Rezső, főr Károlyi Sándor uradalmi származévjó és tükfára folyó hó 25-én délutén 52. évében hosszas szenvedés után Nagy-Károlyban elhunyt.

A német vámtarifá. A német vámtarifát-tervezet végig kifejtéshez jutott. A német birodalmi miniszter, mely hivatala lesz az a kizsgázásügyi irányzatot, amely a nemzeti termelés védelmét tierte céljánál, törvénybe iktatni — öszszüll. Elhatározta, hogy december 24-án kezdi meg a vámtarifajavaslat tárgyalását. A javaslatot először bizottság fogja tárgyalni s ha az megtörténik úgy az már egy hét leforgása alatt letűnik a Reichstag napirendjéről s a jövő év április—májusban kerül második felolvasásra. A hivatalomegyes tagjai között meg e hó 26-án osztották ki a vámtarifát-tervezetet az indokollással együtt. Érdekes eszen tervezet és indoklás ezert az a következőkben ismertetjük :

A tervezet a fényeseg ezek egyikét abban látja, hogy a hazai mezőgazdaság helyzetét kedvezőbbé tegye, amennyiben fokozza vámvédelem által a világoralmat és a vilápgazsági árak föléidésével jóvá kárt győzti és akként egyenlíti ki, hogy az ár az előállítás költségének megfelelő. Ha a gabonabevétel teljes nélkülözhetőségére nem is lehet számítani, mégis nagyon kívánatos az élelmiszerek-szükséglet forrásának saját termelése. A vámtarifának nem feladata, hogy a termelés valamely ágának határozott előállítását állandó előlévés biztosítsa. Nem veheti győzelem a földművelésnek az előállítás költségével összefüggésben nem álló nehézségeit sem. Ha a mezőgazdasági vámkok föléimelését az öszszesség szempontjából is elutasítandónak szükségesnek kell élelmiszert, egy etől a föléimelés által érintett élelmiszerek belföldi fogyasztására való tekintet sem tarthat visszát. A mezőgazdasági vámenmések nagyobb részénél különben a fogyasztó szempontjából nem kell súlyosabb károkl tartani. Ezeket a károkok meg a gabonavámok bizonyos és közvetlen következményeiként sem lehet számitásba venni. Ellenben a mezőgazdasággal, az iparral nincs szétszépa a vámvédelem általános erőbítés. Ezért kívánatos volt a tervezetnek olyképpen való konstruálása, hogy lehetőleg alkalmas alapjául szolgáljon a tarifajárgyalásoknak.

A javaslat részletes megokolásában a mezőgazdaság védelméről a következő érdekes passzusok találhatók. Kétféle vámvámok által a belföldi gabonáról alakultak befolyásoló faktorok teremtünk. A belföldi gabonákrában, amennyiben az utolsó árvízidek viszonyából meg lehet ítélni, a vámkokkal körülbelül föléimeléses áll be. Ezt a statisztikai áttekintések bizonyítják. Remélhető tehát, hogy a fokozott vámvédelem kedvező hatással lesz a mezőgazdaság helyzetére. Az állatvámok célja, hogy a külföldi termelés túlságos bástást a föléimelés piactól távol tartsák. Pótlható, hogy a belföldi állattermelésnek aránygy csöklye fokozása is ki fogja elegendi a fokozódó szükségletet. (?) A határos védelem a kello indoklások és a szükséges lökőerőkkel szemre fogja bástoriálni a gazdasákt. Áremekelés nem várható; a föléimülő forgalom és a fokozott termelés azonban a gazdasákt előnyére fog szolgálni. Ami a búzát és rozstól ítéli, e két gabonafaj vámjának egyenlősítése előreláthatólag az árak nivellálásá s a rozsmak mint kenyérgazságnak háttérbe szorítását eredményezhetné. A vámvédelem fogalomsának határt szabóknak a közlelemzés szükségletét és a nagy közérdek, amely a kedvező áraknak a vonatkozások tovább fennállásához fűződik. Az állatok vámjának kérdése, tekintettel az állategészségügyi tilalmakra és az állatbuzhatón korlátozásokra, kevésbé fontosnak látszik ugyan, de azért a tarifában számitolni kell azszal az eshetőséggel, hogy a tilalmak és korlátozások elcsenek és etől függetlenül kell intézkedni az árak élválomásánál. Ez okból a belföldi termelők érdekeinek megfelelően gondoskodni kell a kelt- és hasznokról, mely gazdaságilag talán csak később érvényesülni is.

A papirusbuzza lovagjai. Alig egyezkedtek ki a hitelezők *Gelb* Samu úgnökkel, aki tudvalegölve ezelőtt valami két héttel fizetéképtelen lett, alig ocsudtak fél a dunánúlti malomok, részvényárságok, érdekeltek a *Gröz* és *Essen* által kelt- és hasznokról, mely gazdaságilag talán csak később érvényesülni is.

A papirusbuzza lovagjai. Alig egyezkedtek ki a hitelezők *Gelb* Samu úgnökkel, aki tudvalegölve ezelőtt valami két héttel fizetéképtelen lett, alig ocsudtak fél a dunánúlti malomok, részvényárságok, érdekeltek a *Gröz* és *Essen* által kelt- és hasznokról, mely gazdaságilag talán csak később érvényesülni is.

A papirusbuzza lovagjai. Alig egyezkedtek ki a hitelezők *Gelb* Samu úgnökkel, aki tudvalegölve ezelőtt valami két héttel fizetéképtelen lett, alig ocsudtak fél a dunánúlti malomok, részvényárságok, érdekeltek a *Gröz* és *Essen* által kelt- és hasznokról, mely gazdaságilag talán csak később érvényesülni is.

meg forgalmának is kell lenni — papirusbuzában. Ha van ebben: van háromreletes hibáknak, 80-90 holdias hirtokában, valóbában s ha mind-ezekben van egy boldog a magyar. Ezért nem akarják a gabonafizetés szabályainak revizióját, de mi annál is inkább meg vagyunk gyűződé arrol, hogy el kell azt a fedezetlen határidő-üzletet törölni. Reméljük ezek után a magyar képviselőház is meggyőződdé áll róla.

A szövetkezetek és a kereskedelem. Emlekezhetünk arra a támadásra, amelyel egyes kereskedelmi kamarák intéztek annak idején a szövetkezetek ellen; a memorandum foglira a szerelmes passzusokt a szövetkezetek miniszterhez terjesztették fel. Mint most a merkantilis sajtóbb meg tudtuk a kereskedelmi miniszter a „rendszabályozás” iránt beadott felfolyamodások alapján közreleltet az intézet az öszses kereskedelmi és iparkamarkához, amelyben felhívja őket, hogy a hazai kereskedelem és a szövetkezetek mozgalom közti öszszhang felállításához végtel terjeszsek föl hozzá a fogyasztási szövetkezetekre vonatkozó statisztikai adatokat, fogly azokat, amelyek kiterjeszkednek a fogyasztási szövetkezeteknél föléimülő és szociálpolitikai szempontból érdekes körülményekre. A közreleltetés 22 kérdésben van föltéve, amelyekre különös ügy helyezendő a vizsgálatnál. Örvendünk, hogy különösen a fogyasztási szövetkezetek haszná iránt a kereskedelmi miniszter is érdeklődik. Ha a kereskedelmi kamarák feladatuk magaslátán állnak s ha tárgyalgasson felenek meg a feltett kérdésekre, ki fog tűnni az a haszon, amilyivel a fogyasztási szövetkezetek vannak, úgy lársadalmi, mint szociális szempontból s megszünnek azok a támadások, amelyek a fogyasztási szövetkezeteket a túlzó merkantilis kirobanásokban érték.

Rendelt a kivándorlási bizdító sajtó-termékek feltartóztatására. A kereskedelmi miniszter abból az alkalmából kifolyólag, hogy bizonyos *Misser* F. nevű brémai bankház kivándorlási bizdító sajtótermékekkel árszotta ezt az ország egy részét, ugyaztine egyes kivándorlási úgnyökök jutalmakba és ajándékdívekkel kecsegtetők a postamesterekkel, ha ezek a kivándorlókat kello utambiztással látják el, illetőleg utólag beküldésére bírák, rendeleit adott ki, amelyben figyelmezteti a postabiztára-hivatalokat, hogy az liflyajtá küldeményeket figyelemmel kísérek s kobozzák az, a jutalmat ígéro úgnyököket pedig jelentsek az illetékes postabiztára igazgatóságokhoz.

Új vajhamisítási mód. Francia lapokban olvassuk, hogy Belguimban egy új vajhamisító zsidárékat anyagot találtak fel, a mely föleg az u. kokozolajból lesz előléitva s a mely a vajnak egész 25%-áig a nélkül keverhető, hogy a hamisítást könnyen észre lehelne venni. Kémhatóság úgy nyilatkozta, hogy szent teremt, a mely Brüsszel környékében több gyanúban nagyban állitottak elő, tlaplékek gyanánt nem használható fel e csupán a vaj hamisítására szolgál. Aratási kilátások Argentínában. Az argentinai aratási kilátásról egy amerikai természetnyelvási szaklap a „*Cineatti Price Current*”

MAURITIAUS DÖN cs. és kir. udvari magkeskedése
 BUDAPESTEN.
 VII., Rottenbiller-utzo 33. sz., és VI., Andrássy-út 23. sz.
Vásáro!
 óhermagot, luzernamagot, fehérheremagot, tavaszi repczt, mustármagot, csibehurt, francia perjét, mezei komocsint, bükkönyt, lenmagot.
 Minták, ajánlatok és egyáltalán minden levelezés a központi irodában: (VII. Rottenbiller-utzo 33. sz.) intézendők.

lógatóbbi száma a következőket mondja: „Az északamerikai gabonapiacokon sokan vannak abban a hiszemben, hogy az argentinai terményeredmények nem lesznek kielőgítő. Tény az, hogy az argentinai termések a kevesebb számság, több eső miatt sokat szenvedtek, de mint az idei hírekből kivénni lehet, az argentinai ezidei termése egyelőre lesz az 1893. terméseredményénél, a mikor Argentína várakozson fölüli nagymennyiségű búzát exportálni. Ugyanígy értelemben beszél a Berlinben megjelenő „Götterdemarck” című újság, s az argentinai terménykiállításoknál 1892-re, dacára a sok északi csökkennek, buzabban 900,000 tonna.”

Gazdatiszadalmi szervezkedés. *Hontvergye* gazdái között élénk mozgalom indult meg a földi érben, a melynek czéja a megyei gazdasági egyesület újjászervezése volt. E mozgalom most erősített nyert azáltal, hogy gróf *Desseffy Aurél* az OMGE. elnöke levelben felrattotta, illetőleg közbenjárta, hogy az egyesület mielőbb hathatósan működést fogjen ki, a melynek első feltétele kétségkívül az egyesület adminisztrációjának újjászervezése.

A Hármas-Körös hajózása. A Hármas-Körös hajózatóvá tételre érdekében a költségvetés parlamenti letérnyelése után még a társaságul hozzáfutott a Köröseknek egész vizeken Békés város fölötti hajózatóvá tételére; összesen négy duzzasztó műre, ugyanannyi cséregre, azaz kamarsz-zsilipe van szükség s ezek a műszaki szerek el is készültek. Az egész munkálát 5 millió korona költséggel tervezték. A Körösek hajózatóvá tételével 300 km.-rel szaporított vízutakat. A földművelésügyi miniszter kijelentése, hogy a víz útján a Körösek vízjárás, azért a munkálatok gyorsítása érdekében jövőben nagyobb fedezetről gondoskodni. Mint ismeretes, a jövő évi költségvetésbe e címen 500,000 korona hitel megszavazást kéri.

Új édes anyagokat tartalmazó növény. Az Aszunczonban élő német konzul jelentése szerint Argentán északi részében, *Bertoni* az ottani mezőgazdasági intézet igazgatója egy eddig ismeretlen növényt fedezett föl, mely nagy mértékben tartalmaz édes anyagokat. E növény jelentéktelen kinézésű, egynéhány deciméter magas, kis levele és apró virága van. Nagyból mennyiségben nem fordul elő egy helyen, de egyes csoportokban gyakran található. Egymágyán levélével egy egész csésze kávéval vagy teával lehet édesíteni. Ha az ember egy levelet a szájába vesz, egy óra elmúltával is éri édesedést. Áralmas anyagokat nem tartalmaz. *Bertoni* véleménye szerint a növény edéssége nem cukortól, hanem valami más, eddig ismeretlen anyagtól származik, melynek edéssége jóval nagyobb, mint a cukoré. Emellett tanusított az is, hogy az anyag nem megy át erjedésbe, mint a cukor. Gyakorlati, ipari alkalmazásra e növény még nem talált, mindazonáltal valószínűnek látszik, hogy már a közel jövőben nagyobb mennyiségben termelni és ipariján kihasználni fogják. A termelési kísérletek már megkezdették. Először azonban teával keverve fogják kereskedésbe hozni.

Hársok. A *Földművelésügyi miniszter* jelentése érdekében. A földművelésügyi miniszter tekintettel a mátramosgyeire nagy közgazdasági fontossággal bíró gyümölcstermelési viszonyokra, a nagybecskői kertmunkás-iskolánál egy oly nagyobb technikai műhely felépítését határozta el, amelyben egy a tanulóknak, mint a nagy közönség is a gyümölcsök asszisztálás, szeszszűrés és is készítését gyakorlatilag megtanulhatják és ahol az állami 51 holdas mintagyümölcsös természeténél friss állapotban nem érkeztethető részét feldolgozzák. — *Rétöltözés társulat*. PINKA-MINDSZEZTEN RÉTÖLTÖZÉS TÁRSULAT ALKULT. A bejárást megelgették s miután 459 holdra kiterjedő öntözés társulat érkeztélből 352 a megalakulás mellett nyilatkozott, átbeszélte megalakult. Elnöké *Leontina Gyula* választott. — *A borfogyasztás adó leszállítása*. A Szatmárvármegyei gazdasági egyesület gyümölcsészeti szakosztálya legutóbbi

ülésének határozatából kifolyólag elhatározta, hogy a borfogyasztás adó csökkentését s ezzel arányban a gazdasági emelését kéri a pénzügyminiszterrel. Feliratot intéztek egyuttal a földművelésügyi miniszterhez is, hogy e kérelmet illetően helyen vegye pártfogásába. — *Fatonyás-leszállítás tanfolyamok Nagyváradon*. — Szeged Péter bismarckgyei alispán egy feliratot intézett a földművelésügyi miniszterhez, amelyben a községyi fásalkedő tanítók részére fatenyésztési tanfolyamok tartását kéri. A földművelésügyi miniszter válasza most érkezett meg a vármegyéhez; beleegyezik a kétrétnas tanfolyamok tartásába és tudatja, hogy erre a célra szakkezelőket fog kiküldeni. A tanfolyamok a jövő tavasszal és nyáron lesznek Nagyváradon.

A konzuli közleményekből. *Menszadagsági gépek terjesztése*. Ruscukból írják, hogy a mezőgazdasági gépek bevitelle Bulgáriába élenkebbnek ígérkzik, mert a bulgár kormányának s a terve, hogy az összes nagyobb bulgár városokban rakatárakat rendeztet be, melyekben a kisgazdák gabonát és mezőgazdasági gépeket kaphatnak Konzultációnk, mely ezt a tervet jelíti, megemlíti még, hogy a dunamenti bulgár városokban főleg magyarországi tengerimorzsolókat, triótereket, ekeket vásrolnak. — *Bulgár repce*. Az Al-Duna mentén egyre terjed a repcetermesztés, ruszucski jelentések szerint a Bánásghöl odavándorló bulgár kezdeményezése folytán. Az idén már három-megyet akkorra terített volt Bulgáriában bevetté repezéval, mint tavaly. — *Olaszország hordóir-kivitelé*. Olaszország hordóir-kivitelének mennyisége az 1901. évi január-szeptember hónapokban 802,554 hektoliter tett 25,755,787 liter értékben, mely kivétel az 1900. év ugyanazon hónapjában kivitt 1,410,894 hektoliterrel, illetve 44,440,814 liter értékkel szemben, 508,278 hektoliter, illetve 18,685,207 liter a csökkenést mutat. Az Olaszországból a monarchiába, behozott hordóir mennyisége az 1901. év január-szeptember hónapjában 284,998 hektoliter tett vagyis 378,752 hektoliterrel kevesebbet, mint az 1900. év ugyanazon hónapjában.

Amerika tengertermése. Az Egyesült Államok ezidei tengertermése oly esékly volt, mint az előző években még soha. Acreként 16'4 bushel termést becslettek a múlt évi 25'3 bushel hozammal szemben. Az összes természettermény a legújabb kimutatások s főleg *Brown*nak a newyorki börze statisztikusának becslése szerint 1,360,000,000 bushelre tehető, az 1900-iki 2,105,102,516 bushelhez szemben.

NYILTTÉR.

Stassfurti káinitot
szavatolt 12.4% tiszta káli = **23-24%**
énsavas káli tartalommal,

Stassfurti káitragyasot
szavatolt 40% tiszta káli = **74-76%** kén-
savas káli tartalommal, továbbá mindennemű
egyéb műtrágyaféléket

elsmest kitény minőségben legelősből szállít

„HUNGÁRIA“
műtrágya, kén- és vegyi ipar rész-
vénytársaság
BUDAPEST,
V. ker., Fördő-utóza 8. szám.

1900. évi forgalom: 26000 zskd.

Felhívjuk
11 t. ez. gazdaközönség
figelmét

a budapesti gyapju-akueziókra.

melyek 12 év folyamán több sorozásban,
szervezték.

július és szeptember hónapokban
tartanak meg-
rés akueziókra felkötött és „Gyapju-
veresi vállalat Budapest, Duna-parti
teherpalánadvár” címzett gyapjuke-
demények a M. Á. V. összes vonalat telomen
díjkezesben, valamint ingyen
raktározásban részesülnek.

Bajmentesekéllig és mindennemű fel-
világosításal szolgái:

Gyapjuveresi vállalat
HELLER M. s TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-út 13.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában Az *Ufjvári Uradalom Üzleti berendezése* a „Köztelek” szerkesztésűe által kiittentett pályamű. Két tábla hat ábrával. Írta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának fejlődésmérsőre és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismeretése. 104 oldalas csinos könyv ára portómentesen megküldésért: 55 krajczér. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. Htkjárjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár
1902-re.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR” ezen nyolczadik évfolyama régi köntésében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárral nélkülözhető tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagjai és „KÖZTELEK” előzetzői részére bérmentes küldéssel egyútt 3 korona 50 fillér.

Megrendelhető

„KÖZTELEK”
kiadóhivatalában,
Budapest, IX., Üllői-út 25.

Importált eredeti
angol kosok

kaphatók:
PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,

VIII., Köldk-Kerepes-ut 1. sz.

Clayton & Shuttleworth
Budapest Váci-úti 62. sz.

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek
és más járgány-csőplőgépek, lámpa-csőplők, tisztító-rukták, kőbroyvók, kaszáló- és szarvógépek, szénagyűjtők, boronák.

"Columbia-Drill"
legjobb szarvógépek,
szekerkarók, réparágók,
kukoricza-morzsolók,
daráló, 300-matolók,
gyümölcs-sűrítő-szék.

Lincoln Iőrszaryunk a világ legnagyobb iőcomobil- és csőplőgép-gyára.

BECK és GERGELY
BUDAPEST, V. KER., VACZI-ÚT 12. SZ.

GAZDASÁGI GÉPEK **IRUSTON-GŐZCSÉPLŐK**

BENZIN-MOTOROK

GŐZGÉPEK **GŐZEK**

Magyar Királyi Államvasutak 100000/1901. szám.

Pályázati hirdetmény.

A nagy, kir. Államvasutak igazgatósága az 1902. évben szükséges villamvilágítást, továbbá az 1902. esztől 1903. és 1-04. évben szükséges távvidai anyagok szállításra emelni nyilvános pályázatot hirdet.

Az ívmenket egy korábbi elismárványvelgegel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1901. évi december hó 14-én déli 12 óráig a nagy, kir. Államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy postán oda beküldendők. Ugyanazon időpontig átadandók ugyanott a kötelező mennyiségű minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag évi értékének 5/10-a legkésőbb 1901. évi december hó 13-án déli 12 óráig a nagy, kir. Államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Szállításra néve mérvadások és kötelezők a 1222201/96. sz. általános szállítási feltételek, a távvidai anyagok szállítására vonatkozó 134205/901. sz. különleges feltételek és az izórlampák szállítására vonatkozó 84223/96. sz. különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módosítók az ajánlati felhívásban foglaltaknak, mely az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetősekéknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthető.

A szállítandó anyagok és a szükséges mennyiségek a felhívás mellékletét képező három ajánlati úrlapon vannak felsorolva.

Ezen ajánlati felhívás, az ajánlati szándékozónak, a fentnevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik. Budapest, 1901. november hárvalkban. **Az igazgatóság.**

mezőgazdasági
mezőrendésregől

1881. évi II. törvény,
a végrehajtására vonatkozó
ministeri rendelet,
magyarorszátkkal el-
látva, egy füzetben.

(Az előjegyzésnek szűkítője)
1 For 30 kor.

20,000,000 frank

Jelzőlőgillag biztosítva mérs-
kelt kamat mellett kiadatik.

Titoktartás biztosítottik, de meg is
kívántatik.

Szíves megkeresések K. K. conc.
Realgüter u. Hypotheken Verkehre-
Kanzlei, J. Weiss, GraZ, Thonethof
kérhetnek. 5030

Haszonbérlet.

A gróf Vigyázó Sándorné, báró Podmaniczky Zsuzsanna urnő tulajdonát képező circa 4.452 m. holdnyi, tulnyomólag szántóöbléből álló, eddig legnagyobb bízilag kezelt, kellő gazdasági épületekkel és lakházal ellátott **rőkókereszturi és ferihegyi birtokok** (Pestmegye) egészben vagy 2 részletben

10-15 évre haszonbérbe adók.

Bővebb felvilágosítást ad: hétköznapiokon d. u. 3-5 között
Dr. Darányi Gyula
bpesti ügyvéd irodája (Kerepesi ut 10. sz.)
Ügynökök nem díjaztatnak. 5017

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. II. emelet
az Országos Magyar Ga. dasági Egyesület
vagy mint a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával. **Alakult: 1900.**

Biztosítéld alap:

Körmény hozzájárulása:	400,000 kor.
Alapítványok és üzletreszekben:	1,200,000 kor.
Összesen:	1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tüz- és jégkár ellen.
Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek.
Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosításal és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

Tenyészállat árverés.

Nagyméltósága Gróf Hunyady Imre ur úrményi uradalmában 1902. január hó 20-án d. e. 10 órakor kezdődő árverésen

50 drb Berni tenyészbika,
30 drb számfelteti tehén és üsző,
30 drb Elektorai Negretti tenyészkosz

fog eladatni.

Az árverés Tornóczon (vasutállomás) lesz megtartva, ahol is az érdeklődők részére fogatok állának rendelkezésükre.

Tisztartóság.

5031

Ajánlják nagy rakatárca alatt minden patkolási eszközök és ezen szakmájába vágó különlegességeikből, — főleg rábbá ajánlják szabalmazott, kiváló szilárdítású által legjobban ajánlott patkót ízesítőkrak és paripák, ügyesítésen

ökrökvasalására.

Különösen kiemelik özégünknek legujabban szabadalmazott rudvasalást és kengyeleit.

M. HANN'S SÖHNE

os. és kir. udvari patkolási eszköz-áruházi

WIEN, I, RENGASSE 6. SZÁM.

Eladó

Gróf Teleki Gyula ur Révbéri gazdaságában egy 12 éves, sárga, angol telivér

tenyészmen,

apja Bend Or, anyja Mirabel.

Bővebb felvilágosítással szolgál **WOLFF OTTÓ** urad. intéző Révbér, posta Solt, Pestmegye.

5065

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körút 52. szám.

Előre hivatva, hogy **Sack Rudolf** világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók:

ajánlom közkeletűségetemes és többnyire ekéimen kívül sik és dombos talpra egyaránt kitűnően alkalmas **szepa- és szörva vetőgépeimet**

szecskaavagó-, répvagó gépeimet.

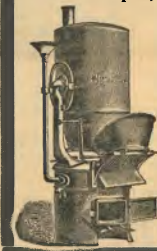
Kézi járgány- és gözhatásra

járgányaimat a jelekcor legjobb szerkezettű

takarmányparoló

készülékeimet s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzékek és készségek felvilágosítások.

Gazdasági könyvviteli nyomtatványok

árjegyzéke.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által 2000 korona pályánál jutalmazott Suschka-féle gazdasági könyvvitelten alapján összeállítva.

Suschka könyvsorozat szám	Nyomtatvány szám	TÁRGY	Ivo fillér	Suschka könyvsorozat szám	Nyomtatvány szám	TÁRGY	Ivo fillér
11	1	Előlegzés könyv, kül- és belv	4	17	27	Póttakarmány kimutatása	12
9	2	Napzámbér és szakmázbér kimutatása	12	28	28	Méreg	20
13	3	Leszámolás könyv	4	41	29	Próbaképesítés jegyzék	10
10	4	Szegődmény-táblázat, kül- és belv	12	25	30	Vetési és aratási jegyzék	10
16	5	Szemesgabona-kimutatás, kül- és belv	12	30	31	Éleési jegyzék (csúszó és borjón)	10
15/a	6	Csejtelens gabona kimutatás, kül- és belv	12	34	32	Térmez-kimutatás	8
39	7	15/a/6	10	31	33	Éleési jegyzék (hátrány és mataca)	10
7	8	Teljesítési jegyzék, kül- és belv	10	25	34	Darálási jegyzék	10
6	9	Pénzterv napló, kül- és belv	12	29	35	Feljési napló	10
14/a	10	Pénzüri főkönyv, bevételi kimutatás, kül- és belv	12	37	36	Gazdasági napló	10
8	11	Követelések jegyzéke, kül- és belv	12	36	37	Trágyázási napló	4
3	12	Pénzüri főkönyv, kiadási kimutatás, kül- és belv	12	35	38	Csepézési jegyzék, kül- és belv	10
14/b	13	Építéletár, kül- és belv	12	36	39	Teljes kimutatás	4
2	14	Teljesítési napló, kül- és belv	12	33	40	Takarmányozási előirányzat, kül- és belv	12
1	15	Teljesítési és aragódtár, kül- és belv	12	33	41	Vetési előirányzat, kül- és belv	12
10	16	Letéti napló	12	27	42	Takarmányozási jegyzék, kül- és belv	10
12	17	Letéti napló	4	27	43	Hetjelentés	12
4	18	Éven lejáró, kül- és belv	12				
40	19	Szegődmény-jegyzék	4				
23	20	I.Ö. és szarvasmarha-kimutatás	12				
24	21	Juh- és sertés-kimutatás	12				
25	22	Különléte tárgyak kimutatása	12				
21	23	Fogyasztási anyag kimutatása	12				
30	24	Tüzelő anyag kimutatása	12				
19	25	Szerzési kimutatás	12				
18	26	Állati termékek kimutatása	12				

Ezen nyomtatványokból állandó készletet tartanak.

Az ösleges nyomtatványokból mintáveik az ösleges előre való beklédés mellett, 5 koronáért portomonless küldenek.

Kérjük a megrendeléseknél világosan kitenni, hogy a nyomtatványok száma, a Suschka-féle sorozat vagy az árjegyzékéből lettek-e vevők.

A felsoroláson kívül egyéb nyomtatványokat megrendelés szerint legrovidebb idő alatt jutányosan állítunk elő.

Megrendelhetőek a

„Köztelek” kiadóhivatalában, Budapest, IX., Öllői-ut 25.

Suschka: Gazd. könyvtárcsák II-ik köteténél nyomsz. alatt, Bötti úr 6 koroná.

Suska könyvtárcsákban van fent nyomtatványok árjegyzékéde íze is szállítványban.

Balesetek

Készítve

Szecskaavógók

szab. gumók. kímélővel.

répavágók, darálómalmok.

Gőzfűllesztő-készülékek!

legújabb, legkényelmesebb szerkezetben

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosoknál

BUDAPEST,

V. ker., Váci-körút 60. szám.

Gőzpelekesztetek 10 lóerőig. Ipari mozsányok 100 lóerőig.

Valódi Hanna * * * vetőárpat,

legjobb minőségű, sőt kiváló, a parva V. K. Állami Kertészetben a G. K. Állami Kertészetben is.

Oekonomia és Fr. Kubicek Csechoewitz, Hanna Matron.

Jóval a napi áron felül vásárolók!

lővere- és laczerna-magot,

mely úgy a szem nagyságára, mint szíre és tisztaságára nézve

elsőrendűnek mondható.

HALDEK

magnykereskedése, 2. sz. H. Körút. Termék n. sz. szállítási Budapest, Károly-körút 9. sz.

A legmatamosabb... Budapest, Andrássy ut 15. számú telephelyen... Károly-körút 9. sz.

Etelmel az erek értékelését az életről 1/2 méltó. Feltöltés után a csomagolás tisztítását ingyen nyújtunk és nem tartoznak. Azonnali készpénzes átadásra.

Magyar Gazdák
Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKJÁBAN.
Sörgyőzsim: Aurora-Budapest.

Értékeltetésre elfogad:
Husmunkák, füstölt hús, vadakat, szárnyasokat - élő és tolt állatokban, tejfajt, vajlat, halat burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

TÉLI IDÉNY 1901/2.

SZÉCSKAVÁGÓGÉPEK

kézi és erőhajtásra.

RÉPAVÁGÓK.

Kiváló munkabírásu

„RAPID” DARÁLÓGÉPEK.

VENTZKI-féle

szabad. takarmányfűllesztők,

Erohajtásra Casali-féle szab. kukoricazamorzosók

rendkívül munkaképességgel.

Teljes takarmánykamara felszerelések,

melyek sok új tapasztalat alapján a helyi viszonyok szerinti mérési állapothoz legjobban szerkesztben és pontos kivitelben állítottunk

KÜHNE E.

mezőgazdasági gépgyár által.

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a sz.

Gyár: MOSKÓ, Moson v. m.

Fegy hásszál.
A fegy hásszál...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Húsmezők és levelezőlapról.
Készítve...
Készítve...

Húsmezők és levelezőlapról.
Készítve...
Készítve...

Húsmezők és levelezőlapról.
Készítve...
Készítve...

Húsmezők és levelezőlapról.
Készítve...
Készítve...

Húsmezők és levelezőlapról.
Készítve...
Készítve...

Húsmezők és levelezőlapról.
Készítve...
Készítve...

Húsmezők és levelezőlapról.
Készítve...
Készítve...

Húsmezők és levelezőlapról.
Készítve...
Készítve...

Húsmezők és levelezőlapról.
Készítve...
Készítve...

ZABOT

külföldi részére

100 sz. adóval...
Készítve...

Garabazsák
Készítve...
Készítve...

Naimeladás.
Készítve...
Készítve...

malambériel.
Készítve...
Készítve...

göpek vétele
Készítve...
Készítve...

„Zabexport”
Készítve...
Készítve...

Garabazsák
Készítve...
Készítve...

Naimeladás.
Készítve...
Készítve...

malambériel.
Készítve...
Készítve...

göpek vétele
Készítve...
Készítve...

Most jelent meg!
Adalék az Agrárprogramhoz. A vajság oka és a kihontakozás utja.

Dr. Gálovits Zoltán
Készítve...
Készítve...

„KÖZTELEK”
Készítve...
Készítve...

MOLNÁROK LAPJA
Készítve...
Készítve...

Bpest, Kerepesi út 50.

N á d
nagy mennyiségben és kitűnő minőségben...
Készítve...

MOEBIUS-féle automobilolaj.

Készítve...
Készítve...

Regénydíj gyártók:
Készítve...
Készítve...

H. Moebius & Fils
Készítve...
Készítve...

Schenker C. 15
Készítve...
Készítve...

Budapest, Andrássy ut 15. számú telephelyen...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

Magyórépa
Készítve...
Készítve...

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZOONYOKAT

a legfőbbkötelesebb szerkezettel és legelőcsébb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. BUDAPEST—KELENFÖLD ¹ vasútállomásnál

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Weiser J. C.

gazdasági géppár és maloménítészet NAGY-KANIZSÁN

által ajánlatnak:

Egy és kétvasu
acélekékék és ősz-
szes talajmivelő
eszközök

Szecsavágók,

Répvágók,

Kukoricamorzsolók,

Takarmánykamaberendezések,

Teljes malomberendezések,

Egyes malomgépek és alkatrészek,

Öntvények saját vagy idegen minták után.

Árjegyzék szivesen küldetlik.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

HAZAI GYÁRTMÁNY!

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Dohánytermelők

figyelmébe ajánljuk meleg ágytakarónak használandó

MOLLINÓT

évek óta kipróbált legalkalmasabb minőség, egy méter 35 ¹¹11, szélessége 54—56 cm.

ROSENBLÜH H. és TÁBSA, Arad.

Mintát és magyarraíró leírást kívánatra bérmentve küldünk.

TAKÁCS OSZKÁR

gépgyár

BUDAPEST, Kőtelek-utca 6. sz.
Üllői-út mellett.

gőzcseplőkészletek

Ajánlja jól felszerelt műhelyét mindennemű

gőzcseplőkészletek

gyártására.

RAKTÁRON TART:

mindennemű mezőgazdasági gépeket és esz-
közöket, u. m.: vetőgépeket, raszákat, ököket

merzőket, szecsavágókat

Járgányos- és tisztító cseplőkészleteket.
Raktáron tart: kijavított gőzcseplőkészleteket, valamint az Elő Magyar.
Gépgyárban készült új gőzcseplőgyanturákat.
Csereüzletek köztelnek. — Méréseket árak, kedve-ő fizeteli feltelnek.

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. ker., Teréz-körút 3. sz.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomasalak),

„Martellin“ dohánytrágyát,

Eredeti stassfurti kálicsók és kavitolt.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Barton

Gillette

lő- és

szarvasmarha-

nyíró-

gépek

Geitner és Rausch-nál

BUDAPEST, VI., Andrásy-út 8.

Hirdetések

felvétetnek a hirdetőhivatalban

Budapest, IX., Üllői-út 25. szám Köztelek.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR r.t.

BUDAPEST, (Külső-váci-út) Csáklya-utca 23. sz.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár.

SPECIAL-GÉPGYÁR

Szecsavágók berendezéséről

Elvállalja mindenfajta szecsavágó, szecsfnomító és élesztőgyár teljes
gépészeti berendezését a legnagyobb méretűig. Átlakít meglévő gyárte-
lepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSEL KÉSZÉGESEN SZOLGÁLUNK.

3453